

Încredere, siguranță, viitor – mereu împreună

Program electoral 2012-2016

În pragul alegerilor parlamentare din 2012, comunitatea maghiară din România întâmpină noi provocări. Criza economică îndelungată, nivelul de trai scăzut, imaginea negativă a țării în Uniunea Europeană, intensificarea vocilor naționaliste, prezența în număr crescut la urne a electoratului român și sistemul politic unipolar prezintă riscuri pentru care comunitatea maghiară va fi nevoită să găsească soluții realiste, bine gândite. Uniunea Democrată Maghiară din România cunoaște problemele actuale ale comunității și speră ca în următorii patru ani atât România cât și comunitatea maghiară din România să găsească direcția oportună pentru dezvoltare și să exploreze toate posibilitățile existente. Iată cele trei principii de bază ale programului electoral al UDMR: încredere, siguranță, viitor.

Încredere – credem în viitorul comun!

Avem un singur aliat: comunitatea maghiară din Transilvania. La bine și la greu, în ultimii 23 de ani, UDMR a acționat mereu în interesul comunității maghiare. Cunoaștem rezultatele realizate împreună și suntem conștienți de eșecurile avute. La alegerile locale din acest an, majoritatea covârșitoare a maghiarilor a votat, din nou, pentru Uniune. Am luat la cunoștință totodată și de faptul că un număr semnificativ de maghiari și-au dat votul pentru alții. Ceea ce, însă, nu dă dreptul nimănui să pună sub semnul întrebării unitatea comunității maghiare. UDMR are, în continuare, ca principal obiectiv apărarea intereselor tuturor maghiarilor din România. Asigurăm comunitatea maghiară că vom servi în continuare scopurile noastre comune, păstrarea identității naționale și îmbunătățirea nivelului de trai în regiunile transilvane. Contăm pe susținerea și încrederea comunității maghiare și în alegerile parlamentare din acest an.

Siguranță – ne ocrotim realizările!

Cu toate că, deseori, ele sunt deseori subiectele unor polemici, rezultatele noastre nu pot fi puse sub semnul întrebării. În ultimii patru ani am reușit să stabilizăm economia țării, să oprim reducerea pensiilor mici, să apărăm instituția concediului de maternitate de doi ani. După o perioadă îndelungată am reușit adoptarea în România a unei legi a educației care permite extinderea învățământului în limba maghiară și îmbunătățirea calității procesului educațional. În prezent, copiii noștri au posibilitatea de a învăța istoria și geografia României în limba maghiară. S-a reușit finalizarea procesului de descentralizare a sănătății prin care autoritățile locale au posibilitatea de a îmbunătăți serviciile medicale, de a finanța și reînnoi spitalele aflate în administrare. Am reușit să contracărăm inițiativa legată de dizolvarea județelor existente și crearea unor regiuni dezavantajoase din punct de vedere etnic pentru comunitățile maghiare din țară. Majoritatea localităților transilvane s-au dezvoltat în mod spectaculos. S-au reparat peste 100 de kilometri de drumuri, străzi, trotuare și s-a soluționat problema apei potabile, apei menajere pentru peste 1.000 de familii. Am renovat școli, grădinițe, cămine culturale. Am oferit sprijin financiar semnificativ celor care trăiesc din agricultură. Am amplasat noi parcuri și arii verzi, am îmbunătățit salubritatea multor localități. În ceea ce privește realizările în domeniul cultural, am restaurat statuia regelui Matei Corvin în Cluj, la Oradea s-a constituit Teatrul Maghiar Szigligeti, am restaurat Palatul Culturii din Tg. Mureș, castelul Mikó din Miercurea Ciuc, am amplasat tunul de bronz al lui Gábor Áron în Secuime, am salvat mormintele-monument din cimitirul clujean Házsongárd,

am oferit sprijin unor instituții culturale maghiare din comunitățile szórvány/diaspora internă¹ (regiuni unde maghiarii trăiesc în minoritate absolută). A continuat procesul de retrocedare a imobilelor bisericești, s-a extins utilizarea limbii maghiare în administrația publică, a crescut numărul inscripțiilor bilingve în Transilvania.

Pentru comunitatea noastră, siguranța înseamnă un viitor care să garanteze respectarea drepturilor noastre, a bunurilor noastre colective obținute, a sistemului nostru instituțional. Pe lângă asigurarea unui viitor real, un obiectiv primordial pentru UDMR este ocrotirea rezultatelor realizate. Trebuie să evităm reapariția reflexelor dăunătoare din trecut, a revenirii la vechile soluții, trebuie să luptăm pentru menținerea stabilității economice obținute prin sacrificiul celor care trăiesc din salarii și pensii, pentru continuarea procesului de retrocedare și împotriva manifestărilor din ce în ce mai pregnante ale spiritului naționalist.

Viitor – muncim împreună pentru viața de zi cu zi!

Extinderea drepturilor individuale și colective, exploatarea posibilităților la care suntem îndreptățiți rămân obiective comune. Păstrarea identității culturale și etnice, perpetuarea comunității sunt obiectivele primordiale ale UDMR. În viitorul apropiat, reorganizarea regiunilor administrative și modificarea Constituției vor fi din nou pe rol. UDMR va lupta pentru păstrarea județelor actuale sau alcătuirea unor regiuni care să respecte caracteristicile etnice ale populației. Vom lupta în continuare împotriva centralizării dorite de la București, obiectivul fiind ca o proporție cât mai mare a fondurilor locale să rămână la nivelul comunităților, autorităților locale. Suntem adepții extinderii utilizării oficiale a limbii maghiare și vom lupta ca noua Constituție să accepte limba maghiară ca limbă oficială regională acolo unde trăiesc comunități maghiare semnificative. În anii viitori trebuie să explorăm posibilitățile noii legi a educației și să asigurăm un învățământ în limba maternă cât mai extins și de calitate cât mai bună. Trebuie să facem eforturi pentru accelerarea procesului de retrocedare a bunurilor și pentru contracararea încercărilor de a pune în pericol bunurile comunității maghiare.

Prezentul și viitorul comunității maghiare din țară depinde în mare măsură de direcția în care se îndreaptă România în viitor. Pe lângă obiectivele noastre comunitare și minoritare trebuie să ne asumăm sarcini vizând dezvoltarea în ansamblu a țării, reforma sistemului instituțional al statului, întărirea economiei de piață. Creșterea nivelului de trai poate fi realizată doar la nivelul întregii societăți – standardul nostru de viață se poate îmbunătăți doar în paralel cu cel al concetățenilor noștri români. Prin experții noștri prezentăm recomandări pentru măsuri în fiecare sector pregătindu-ne să avem o viziune și sugestii fiabile asupra întregii societăți, fie că vom acționa ca și membrii ai Guvernului sau din opoziție.

¹ Comunitățile din szórvány în Transilvania sunt acele comunități maghiare a căror pondere demografică în unitățile administrativ-teritoriale în care acestea trăiesc nu depășește 10%. Se mai folosește noțiunea de „diasporă internă” pentru a desemna aceste comunități, însă, această traducere este inexactă pentru că diaspora presupune formarea unor comunități prin emigrație, iar comunitățile transilvănene maghiare din szórvány trăiesc pe pământul lor natal de generații, realitățile demografice fiind cele care le imprimă specificul.

1. NĂZUINȚE ETNO-POLITICE

Obiectivul năzuințelor noastre etno-politice este păstrarea și dezvoltarea identității naționale, a limbii materne și tradițiilor culturale pe meleagurile noastre natale, emanciparea etnică, cultural-economică și socială a comunității maghiare și integrarea comunităților maghiare din Bazinul Carpatic.

În numele principiului autonomiei interne, Uniunea noastră își asumă sarcina stabilirii unor cadre politice, economice, sociale, culturale și administrative care să garanteze egalitatea deplină în drepturi și implementarea liberă a drepturilor individuale și colective ale comunității etnice maghiare din România și ale altor minorități naționale. Obiectivul nostru este crearea unei societăți care să asigure tuturor cetățenilor un nivel decent de bunăstare, siguranță, echitate socială și libertate și să asigure un trai armonios al cetățenilor români de diferite etnii.

Suntem conștienți de posibilitățile de dezvoltare diferite din punct de vedere etnic de care dispun comunitățile maghiare din diferite regiuni. Prin urmare, sub semnul solidarității etnice, milităm pentru o comunicare strânsă și pentru relații de ajutorare reciprocă între comunitățile în care maghiarii sunt majoritari, în context intercultural sau în szórvány/diaspora internă. Fiecare persoană care se consideră a fi de etnie maghiară, inclusiv ceangăii, cei trăind în căsătorii mixte și comunitățile rome cu limba maternă maghiară, este parte integrantă a societății noastre, subiectul solidarității noastre etnice.

Obiectivul nostru: construirea diverselor forme de autonomie!

UDMR consideră posibilă ocrotirea eficientă a intereselor legate de păstrarea identității comunității maghiare din România, garantarea drepturilor acestei comunități, respectiv asigurarea șanselor și mijloacelor aferente doar în cadrele legale ale statului de drept, prin intermediul instituțiilor diverselor forme de autonomie. Ne imaginăm o societate transilvană care să-și păstreze identitatea națională, care să nu părăsească meleagurile natale și înainte de toate care să aibă un cuvânt de spus în problemele ce o privesc. Acesta este sensul autonomiei, al autonomiei culturale, teritoriale și regionale.

Autonomia este:

- exercițiul sistemului democratic decizional și statal;
- un principiu la baza instituțiilor statului de drept;
- baza principiilor autoguvernării și subsidiarității, principii primordiale ale Uniunii Europene;
- un mijloc real în cadrul instituțional al statului de drept funcțional, eficient și umanist;
- dreptul comunității etnice exercitat în vederea implementării, dezvoltării și ocrotirii propriei identități;
- un mijloc prin care comunitatea maghiară din România poate să pună bazele dezvoltării sale culturale și economice pe meleagurile natale și poate asigura condițiile materiale, politice și legislative ale supraviețuirii comunității;
- un obiectiv strategic urmărit de către UDMR în activitatea sa politică și în relațiile sale cu organizațiile societății civice.

UDMR urmărește formularea juridică și implementarea legislativă a formelor de autonomie, inclusiv a autonomiei teritoriale. În acest spirit UDMR solicită descentralizare generală și

implementarea principiului subsidiarității. În urmărirea acestui obiectiv UDMR are ca punct de plecare tradițiile pozitive de conviețuire ale etniilor, respectiv modelele de autoguvernare din Europa.

Prin intermediul **autonomiei personale** se va constitui sistemul instituțional al comunității maghiare din România în domeniul educației, culturii, comunicațiilor și protecției patrimoniului cultural. Această autonomie se manifestă în exercițiul corpurilor publice alese de către membrii comunității maghiare din România. Autoguvernarea comunității etnice maghiare este stabilită prin intermediul alegerilor generale, egale, directe și secrete organizate pe baza unor liste electorale întocmite prin înregistrare bazată pe principiul identității liber aumate.

Considerăm adoptarea Legii minorităților importantă, însă vom sprijini doar o lege care, pe lângă asigurarea drepturilor generale ale minorităților, va crea și cadrele legale pentru instituția autonomiei culturale.

Consiliul Autonomiei Culturale bazat pe principiul autonomiei personale și pe Alianța Autorităților Locale din Secuime menită să implementeze principiul autoguvernării regionale sunt de o importanță specială.

Impunerea perspectivei regionale și reorganizarea iminentă a **regiunilor de dezvoltare** ne oferă noi posibilități în implementarea năzuințelor noastre etno-politice.

Regândind nivelurile administrației publice le conferim județelor, în continuare, un rol important și intenționăm să consolidăm rolul entităților create prin asocierea liberă a micro-regiunilor și județelor. Dorim să reorganizăm regiunile de dezvoltare actuale, însă, la baza acestei reorganizări trebuie să stea istoricul economico-cultural și identitatea regională a județelor implicate. Nu suntem adepții unei reforme administrative care să defavorizeze, în sens proporțional, minoritățile etnice din România.

Secuimea este regiunea din Transilvania în care comunitatea maghiară este majoritară. O Secuime puternică este garanția viitorului întregii comunități maghiare din România, așadar un obiectiv primordial al UDMR este sprijinul dezvoltării economico-sociale a Secuimii.

Ne imaginăm o regiune de dezvoltare în Secuime care să cuprindă județele Covasna, Harghita și Mureș, respectiv o altă regiune de dezvoltare în Nord-Vest, alcătuită din județele Bihor, Satu Mare și Sălaj.

Autonomia teritorială din Secuime este un cadru organizațional de drept public, o structură instituțională menită să transfere competențe decizionale de la nivel central la nivelul autorităților locale stabilite prin alegeri libere. Această instituție este importantă pentru păstrarea drepturilor făurite, precum și pentru extinderea acestor drepturi, pentru o implementare mai eficientă a drepturilor și intereselor comunității din Secuime. În cadrul autonomiei solicităm drepturi suplimentare definitorii pentru specificul economic, cultural, pentru tradițiile lingvistice și pentru patrimoniul regiunii.

În rândul regiunilor din România, Secuimea are un caracter special datorită culturii sale lingvistice. Limba maghiară are rol decisiv în păstrarea și dezvoltarea culturii din Secuime,

așadar solicităm utilizarea egală a limbilor română și maghiară în Secuime, cu alte cuvinte **oficializarea limbii maghiare** în regiune.

Unitatea, solidaritatea etnică a maghiarilor din Bazinul Carpatic este importantă. În acest spirit formulăm următoarele obiective în domeniul relațiilor cu Ungaria, cu comunitățile maghiare de peste hotarele Ungariei și de pretutindeni:

- menținerea și cultivarea unor relații naturale cu comunitățile din Ungaria, fie ele de ordin personal, instituțional, cultural, economic sau politic;
- abordarea comunităților maghiare din statele din Bazinul Carpatic - Slovacia, Ucraina, Serbia, Croația, Slovenia și din Austria - ca aliați naturali și parteneri egali;
- consolidarea relațiilor culturale între instituțiile, organizațiile, asociațiile noastre, extinderea schimbului de experiență în domenii profesionale, susținerea reciprocă în foruri internaționale, asigurarea circulației transfrontaliere libere a informației;
- sprijinim integrarea la nivelul programelor, a instituțiilor educaționale și culturale maghiare din Bazinul Carpatin;
- armonizarea activității noastre politice internaționale sub semnul solidarității naționale și al unității maghiarilor din Bazinul Carpatic;
- consolidarea relațiilor cu comunitățile maghiare trăitoare în statele din afara Uniunii Europene, sprijinirea în funcție de posibilități a acestor comunități;

2. EDUCAȚIE

Implementarea consecventă a Legii educației – o realizare semnificativă

În programul său electoral de acum patru ani, UDMR a formulat ca obiectiv adoptarea noii legi a educației și implementarea în cadrul acesteia a intereselor comunității maghiare din România. Acum, după îndeplinirea aproape integrală a acestui obiectiv, sarcina Uniunii pentru următorul ciclu parlamentar este implementarea acesteia la termen, în mod autentic și în spiritul și litera legii. Legea a fost formulată cu participarea semnificativă din partea UDMR și prin influența exercitată de către Uniune. Este necesar ca experții și politicienii noștri să aibă un rol special și în viitor în implementarea nemijlocită a acestei legi la nivel național, județean și local.

Extinderea și accelerarea procesului de descentralizare

Legea a creat cadrul juridic pentru descentralizarea sistemului educațional. În acest domeniu este nevoie, totuși, de îmbunătățirea cadrului legislativ, însă, cum arată și Programul UDMR, responsabilitatea decisivă revine autorităților locale, care, între timp, au devenit finanțatorii instituțiilor de educație. Reprezentanții UDMR în Parlamentul României, prezența lor în comisiile de educație, precum influența la nivel național, pozițiile de negociere politică vor fi extrem de importante pentru susținerea primarilor, viceprimarilor, a reprezentanților comisiilor de părinți în reprezentarea cauzelor școlilor noastre. Legea reglementează strict drepturile lor de control și decizie, așadar primarii, viceprimarii, consilierii UDMR vor crea condițiile pentru un învățământ de calitate, utilizând aceste competențe în spiritul interesului public.

Cum formulează și Programul UDMR, fără un învățământ universitar de calitate în limba maghiară, Secuimea nu are șanse pentru construirea unui viitor sustenabil. Este important ca în această regiune copiii și tinerii maghiari să aibă acces la învățământ de calitate la toate nivelurile.

Dezvoltarea învățământului tehnic, corectarea decalajelor

În spiritul sarcinilor asumate în programul său, Uniunea acordă atenție sporită înființării de școli tehnice garantate prin lege; trebuie să creăm din ce în ce mai multe școli tehnice, iar pentru creșterea competitivității comunității maghiare trebuie să completăm specializările lipsă cum ar fi educarea profesioniștilor din domeniul agriculturii sau al ocrotirii mediului înconjurător. Astfel, se deschid noi posibilități pentru parteneriate între organizațiile publice și private cu un câștig dublu: cooptarea capitalului privat și asigurarea instantanee a unor locuri de muncă pentru profesioniștii proaspăt pregătiți.

Construirea unui sistem educațional flexibil și eficient adaptabil la cerințele de pe piața forței de muncă

În următoarea perioadă, în special în contextul implementării noii legi a educației, stabilim următoarele obiective:

- a) asigurarea învățământului tehnic în limba maghiară, inclusiv în domeniul artelor plastice, muzicii, sportului și pedagogiei în județele cu populație maghiară redusă, în baza cifrelor de școlarizare furnizate de către minister;
- b) asigurarea accesului la învățământ în limba maternă pentru copiii de etnie maghiară cu dizabilități școlarizați în instituții specializate și pentru copiii de etnie maghiară din orfeline;
- c) armonizarea interjudețeană, județeană și micro-regională a numerelor anuale de școlarizare la nivelul educației medii/liceale în funcție de sectoare – specialități – specializări – clase speciale;
- d) sprijinim introducerea bacalaureatului pe două niveluri, suntem totodată conștienți că astfel soluționăm doar o parte a problemelor existente: măsura trebuie să fie parte integrantă a unui pachet menit să reglementeze problemele complexe ale învățământului preuniversitar;

Apărarea intereselor și lupta împotriva discriminării

Sarcina ultimilor patru ani a fost participarea la elaborarea și adoptarea pachetului de legi a educației care să aducă reforma întregului sistem și care să elimine toate discriminările negative. În perioada următoare rămâne una dintre cele mai importante sarcini politice ale comunității noastre ca prin prezență și atenție continuă să urmărim la nivel local și național toate deciziile care vizează interesele educaționale ale membrilor comunității noastre pentru a fi capabili să reacționăm rapid față de orice decizie care lezează sau ignoră interesele comunității maghiare.

Extinderea învățământului în limba maghiară la toate nivelurile cu atenție specială acordată comunităților maghiare în szórvány/diaspora internă

Obiectivul principal este în continuare ca nici un elev maghiar să nu fie nevoit să urmeze o școală cu altă limbă de predare decât maghiara. Pentru soluționarea situației, pe lângă crearea rețelei micro-regionale de școli, Uniunea recomandă extinderea și consolidarea sistemului de colegii în regiuni unde comunitățile maghiare trăiesc în szórvány, cu accent special pe cooperarea cu organizații civice și bisericești.

Avem următoarele priorități în regiunile din szórvány/diaspora internă:

- a) constituirea unor clase maghiare pentru elevii maghiari înscriși la școli românești;

- b) cooptarea elevilor maghiari din clase românești în programele maghiare destinate elevilor talentați;
- c) extinderea învățământului în limba maghiară în regiunea locuită de ceangăi.

Totodată Uniunea sprijină în continuare activitatea fundațiilor care servesc cauza învățământului pentru alcătuirea rețelei micro-regionale de școli și a infrastructurii necesare operării colegiilor din regiunile szórvány/diaspora internă (internate, autobuze pentru transportul elevilor, sistem de burse).

Învățământ superior

Uniunea consideră programele, strategiile proprii și coordonate ale instituțiilor de învățământ superior care oferă educație în limba maghiară drept puncte de plecare pentru strategiile elaborate de către UDMR.

Obiective importante:

- a) sprijinirea secției maghiare a Universității Babeș-Bolyai în consolidarea rezultatelor dobândite și în evoluția strategiilor stabilite;
- b) utilizarea tuturor pozițiilor de influență în vederea constituirii secției maghiare a Universității de Medicină și Farmacie din Tg. Mureș, a asigurării funcționării garantate și nestingherite a instituției;
- c) sprijinirea eficientă a Universității de Arte din Tg. Mureș;
- d) sprijinirea universităților private maghiare din Transilvania, finanțate de către guvernul Ungariei: Universitatea Sapientia și Universitatea Creștină din Partium. Uniunea consideră sistemele de învățământ privat și de stat ca rețele complementare care asigură o ofertă cât mai completă în domeniul educației universitare în limba maternă.

Uniunea consideră că operarea și sprijinul instituțiilor aferente sferei universitare este de importanță sporită din punctul de vedere al organizării și dezvoltării educației universitare și recunoaște rolul acestor instituții în formularea și organizarea sarcinilor în domeniul universitar și științific maghiar din Transilvania. UDMR contează pe parteneriatul instituțiilor academice în elaborarea strategiei sale vizând politicile din sistemul de educație.

Crearea învățământului independent maghiar universitar de stat cu centrul la Cluj se află în continuare în rândul priorităților UDMR, iar în cadrul acestei forme academice de învățământ se vor organiza și acele forme de educație în limba maternă care sunt garanțiile dezvoltării sustenabile și ale păstrării identității în secolul XXI.

3. EXTINDEREA UTILIZĂRII LIMBII MATERNE

Au trecut 11 ani de la adoptarea Legii administrației publice prin care am pus bazele juridice ale utilizării limbii maghiare în sectorul public. Au existat și încă există dificultăți în acest sens: exercitarea acestor drepturi întâmpină, încă, nenumărate obstacole. Mai există indicatoare de localități vopsite, în anumite locuri încă ni se interzice să ne adresăm funcționarilor noștri publici, conducătorilor instituțiilor școlilor noastre în limba maghiară. În consecință, este sarcina noastră să milităm pentru ocrotirea drepturilor obținute și pentru exercitarea lor. ***Să nu ne lăsăm privați de drepturile obținute deja!***

Pe lângă drepturile garantate prin lege, trebuie să avansăm. În Transilvania nu mai suntem singuri în această năzuință: începând cu anul 2012, Consiliul Europei recomandă reducerea pragului utilizării limbii materne în sectorul public. Considerăm că pragul de 20% este prea ridicat pentru că astfel prea mulți oameni în Transilvania sunt privați de utilizarea limbii materne în instituții publice sau nu beneficiază de inscripții în limba maternă. Prin urmare, considerăm că **reducerea pragului stabilit pentru utilizarea oficială a limbii materne este de o importanță specială**. Vom elabora un proiect de lege în acest sens. Indiferent de măsura pragului, însă, cadrul legislativ existent necesită unele completări: **trebuie să reglementăm apărarea drepturilor obținute, și anume să asigurăm continuitatea drepturilor implementate în localități unde proporția populației maghiare scade sub procentul de 20%**. Legea ar trebui să clarifice și faptul că peste pragul de 20% implementarea drepturilor lingvistice este obligatorie, însă, aceste drepturi pot fi implementate și sub pragul amintit, acest lucru fiind la latitudinea autorităților locale. Acest lucru ar fi natural, însă, practici negative stabilite în urma unor interpretări tendențioase ale textului legii fac necesară această modificare. Este nevoie, totodată, de reglementarea precisă a denumirii străzilor și a denumirii multilingve a instituțiilor deconcentrate.

Parlamentul României va elabora și adopta o nouă Constituție. Este de o importanță vitală ca noi să luăm parte la acest proces! Drepturile comunității maghiare din Transilvania trebuie să fie incluse în Constituție. **Obiectivul nostru este să asigurăm statutul oficial al limbii maghiare în regiunile unde majoritatea populației vorbește această limbă**. Considerăm că limba maghiară nu poate fi secundară acolo unde majoritatea populației vorbește această limbă. Noua Constituție trebuie să adopte o viziune deschisă și în domeniul drepturilor colective. Drumul de la drepturi individuale la garantarea drepturilor colective este anevoios, dar a sosit vremea pentru formularea acestei cerințe îndreptățite a comunității noastre.

Chiar dacă nu este o problemă de natură strict lingvistică, problema regiunii autonome a Secuimii aparține în parte acestui domeniu. Lupta noastră pentru Secuime nu este doar o problemă administrativă sau legată de dezvoltarea regiunilor din România. Fondul acestei probleme relevă o serie de consecințe vizând drepturile lingvistice și unele drepturi colective ce le revin minorităților. În această privință **cadrul legislativ al utilizării limbii materne în Secuime trebuie să soluționeze problemele practice cotidiene din punctul de vedere al necesităților majorității maghiare din acea regiune**.

Uniunea Europeană evită să formuleze o poziție clară în ceea ce privește problemele legate de minoritățile naționale și de utilizarea limbii materne. Cu toate acestea, **la solicitarea UDMR, Partidul Popular European a inclus în programul său un capitol privind ocrotirea minorităților istorice din Europa**. În paralel, **UDMR intenționează să utilizeze noul mijloc legislativ al Uniunii Europene și anume Inițiativa Cetățenească Europeană**. Bazându-ne pe aceste două noi mijloace, avem speranța că un grup parlamentar puternic al UDMR împreună cu deputații noștri în Parlamentul European vor reuși să deschidă drumul către oficializarea utilizării limbii materne și reglementarea prin lege a acestui drept precum și a altor drepturi colective.

4. RETROCEDAREA BUNURILOR BISERICEȘTI ȘI ALE COMUNITĂȚII

Datorită activității consecvente a UDMR, în ultimii ani, au fost retrocedate 1.100 de imobile bisericesti și comunitare. Principiul restitutio in integrum nu este doar un slogan, ci un principiu la implementarea căruia UDMR muncește zi de zi.

În problema bunurilor bisericesti și comune avem o sarcină dublă:

- a) trebuie să apărăm bunurile retrocedate deja;
- b) trebuie să obținem bunurile care nu au fost retrocedate încă;

Cazul Colegiului Székely Mikó din Sfântu Gheorghe, respectiv inițiativele împotriva comunităților maghiare din partea unor primari, cum ar fi cazul fostului Palat al Finanțelor din Oradea sau cel al școlilor din Tg. Mureș, ne îndeamnă să venim în apărarea bunurilor noastre, ca o comunitate puternică.

Totodată, **trebuie să acționăm în vederea obținerii bunurilor încă neretrocedate.** În acest sens este necesară mai întâi elaborarea cadrului legislativ. România este obligată să reglementeze cadrul legal al retrocedărilor până la începutul anului viitor. Acum șase luni, a fost finalizat un proiect de lege prin care s-ar fi abolit retrocedarea în natură a bunurilor și s-ar fi stabilit un prag valoric maxim pentru imobile demolate sau imposibil de retrocedat în natură. La acea vreme, UDMR s-a angajat să iasă de la guvernare în eventualitatea adoptării unei asemenea legi. Cu toate acestea, prima lege de anvergură discutată de parlamentul proaspăt ales va fi Legea retrocedării bunurilor. ***UDMR va sprijini doar adoptarea unei legi care va reglementa restituirea integrală și în natură a bunurilor (restitutio in integrum).*** În al doilea rând, pe lângă cadrul legal necesar este nevoie de o metodă a retrocedării care să asigure o comisie permanentă cu ședințe periodice, o procedură simplificată și posibilități de certificare a dreptului de proprietate mai ample.

UDMR apără Colegiul Székely Mikó! UDMR nu va îngădui ca statul să încerce să ne răpească alte imobile! În baza deciziei Curții Europene al Drepturilor Omului, UDMR solicită retrocedarea imobilului și Bibliotecii Batthyaneum din Alba Iulia!

Un alt pilon al retrocedării bunurilor și proprietăților este **despăgubirea persoanelor fizice.** Procesul de despăgubire a fost unul controversat, fapt dovedit și prin numărul mare al proceselor intentate. UDMR sprijină regândirea procesului, este, însă, adeptul principiului stabilit în prealabil prin lege, și anume: fiecare are dreptul la despăgubire echitabilă. Nu putem fi de acord, așadar, cu introducerea unui prag maxim pentru despăgubiri, dar sprijinim orice efort din partea bugetului de a găsi mecanisme prin care să se reușească soluționarea despăgubirilor în mod echitabil, evitându-se încărcarea peste măsură a bugetului de stat. Atât retrocedarea bunurilor comunitare și bisericești, cât și problema despăgubirilor trebuie reglementată prin lege, cu implementare unitară și control permanent.

O problemă aparte o constituie **retrocedarea arhivelor bisericești.** Nenumăratele eforturi ale UDMR au început să dea roade recent. S-a efectuat modificarea proiectului de lege prezentat de UDMR dar neagreat de Curtea Constituțională, proiectul va fi prezentat în Parlament pentru a fi adoptat. Firește, pentru adoptarea acestui proiect de lege va fi nevoie de o majoritate parlamentară care să îl sprijine.

5. CULTURĂ

Cultura stă la baza identității noastre naționale, așadar ***obiectivul nostru primordial este păstrarea și dezvoltarea în cadre instituționale adecvate a abilităților comunității noastre de a crea valori naționale și universale.*** În anii trecuți am constituit baza instituțională pentru crearea și păstrarea valorilor, prin urmare pentru perioada următoare ne revine sarcina de a opera și extinde această rețea.

Condiția păstrării caracterului național al culturii noastre este ***constituirea unei rețele instituționale și juridice a autonomiei culturale***. Totodată, ***instituțiile noastre culturale existente trebuie să beneficieze în mod echitabil de finanțare din bugetele centrale, județene și locale***.

Pentru instituțiile culturale finanțate de către autoritățile locale trebuie să asigurăm creșterea calității serviciilor oferite, iar pentru creșterea eficienței, aceste instituții vor fi integrate într-o rețea comună împreună cu cele finanțate de către organizații neguvernamentale.

Sprijinul comunităților în szórvány și a comunităților ceangăilor, expuse pericolului asimilării, este de importanță specială.

Patrimoniul nostru cultural (patrimoniu construit, material, spiritual) este martorul trecutului, istoriei, tradițiilor comunității noastre. Este mărturia caracterului european al comunității maghiare. Aceste valori ne-au fost lăsate de către strămoși, iar datoria noastră este să le păstrăm și să le dăm mai departe urmașilor noștri.

Pe lângă un management adecvat, patrimoniul cultural se numără printre elementele de bază ale creșterii calității traiului, ale consolidării coeziunii comunităților locale și regionale, ale dezvoltării sociale, culturale și economice a regiunilor. Dezvoltarea sustenabilă a patrimoniului cultural are un rol cheie în păstrarea mediului construit, în crearea locurilor de muncă, în constituirea unei piețe pentru produse locale și implicit în strategia etnoculturală a întregii comunități.

UDMR sprijină ideea ca inițiativele legate de utilizarea patrimoniului cultural să aibă un loc de seamă în programul de dezvoltare regională a Uniunii Europene, sprijină programele transfrontaliere menite să creeze un sistem unitar de management al patrimoniului cultural al Bazinului Carpatic.

Legea arhivelor trebuie modificată, pentru ca sistemul arhivelor să funcționeze conform principiului descentralizării și pentru ca arhivele bisericești și private să poată funcționa în mod adecvat pe lângă arhivele statului, să poată angaja arhivari din rândurile minorităților etnice în funcție de cantitatea materialului arhivat și pentru ca acest material să devină într-adevăr accesibil așa cum este stabilit în legile privitoare la dreptul la informație și protecția datelor de caracter personal.

Cultura noastră este parte organică a culturii naționale maghiare. ***Pe lângă simbolurile statului, nu renunțăm, cu ocazia sărbătorilor și festivităților noastre, la utilizarea liberă a simbolurilor noastre naționale***.

UDMR pune accent special pe ***sprijinul acordat artei maghiare contemporane***, pe promovarea culturii maghiare din Transilvania în România și în întreaga lume. Uniunea insistă asupra asigurării unor condiții adecvate de creație pentru artiștii și savanții de seamă ai comunității maghiare din România.

Reprezentanța parlamentară a UDMR susține sprijinul sectorului artistic din fondurile de la bugetul de stat, aceasta fiind o condiție a competitivității în procesul de integrare europeană a țării.

6. SPRIJINIREA ANGAJAMENTULUI SOCIAL AL BISERICILE NOASTRE

Dincolo de rolul lor obișnuit, bisericile istorice maghiare au fost timp de secole organizații ale serviciilor sociale și cultivării limbii materne. Uniunea a menținut și menține relații

permanente cu aceste biserici. Cooperarea permanentă în elaborarea unor strategii și programe sociale comune este vitală pentru comunitate.

UDMR este deschisă pentru cooperare în egală măsură cu toate bisericile istorice și cultele religioase maghiare, totodată ***militează pentru validarea totală a libertății conștiinței și religioase***, respectiv ***pentru respectarea autonomiei bisericilor***. Uniunea sprijină revendicările comunității ceangăilor maghiari din Moldova privind introducerea serviciului pastoral maghiar și a orelor de religie în limba maghiară pe teritoriul Episcopiei Romano-Catolice de Iași.

Este important sprijinul învățământului confesional din bugetul de stat și din bugetele locale, precum și extinderea sistemului de învățământ confesional.

Totodată, sprijinim eforturile bisericilor maghiare pentru constituirea și operarea unor instituții sociale (cămine pentru vârstnici, pentru copii, colegii) și insistăm asupra sprijinirii acestor inițiative din resurse bugetare.

La nivelul guvernării și al legislativului, UDMR insistă asupra:

- a) subvenției bugetare proporționale, respectiv echitabile a bisericilor recunoscute;
- b) asigurării sărbătorilor bisericești recunoscute ca zile nelucrătoare oficiale;
- c) finanțarea de la buget, în baza principiului neutralității sectoriale, a instituțiilor educaționale, sociale și culturale operate de către biserici în măsură egală cu finanțarea acordată din resurse bugetare instituțiilor similare operate de către stat sau autorități locale;
- d) finanțarea din resurse bugetare a lucrărilor de întreținere și reconstrucție a monumentelor cu caracter bisericesc, în funcție de valoarea istorică și arhitecturală a acestora;

Sarcini în operarea unui sistem instituțional neguvernamental al comunității maghiare

Organizațiile neguvernamentale sunt de importanță sporită pentru UDMR. Instituționalizarea culturii noastre, asigurarea viitoarelor generații de intelectuali, încurajarea constituirii unor comunități locale competitive și economic prospere, și furnizarea fondurilor suficiente pentru supraviețuirea culturii comunității sunt aspecte la care o rețea a instituțiilor neguvernamentale maghiare poate contribui la modul cel mai eficient.

Prin urmare:

- a) încurajăm constituirea asociațiilor, fundațiilor, conform necesităților comunităților locale în fiecare localitate cu populație maghiară,
- b) prin reprezentarea sa în fundații publice și în cadrul fundațiilor constituite de către UDMR, Uniunea sprijină crearea unui sistem al finanțării normative bazate pe concurs de proiecte, pentru asigurarea funcționării organizațiilor-umbrelă de interes național și cu personalitate juridică, care au un rol semnificativ în operarea instituțională a culturii noastre;
- c) UDMR sprijină inițiativele pentru instituționalizarea culturii maghiare, pentru crearea infrastructurii culturale în proprietatea comunității sau operată de către comunitate, cum ar fi rețeaua Căminelor Maghiare (Magyar Ház) sau constituirea centrelor etnografice, centrelor media, a centrelor de informare regionale și civice, a colecțiilor publice (arhive, biblioteci, colecții de artă plastică);
- d) insistăm asupra completării prevederilor Legii administrației publice privitoare la utilizarea limbii materne cu obligativitatea reînstituirii denumirii și inscripțiilor

originale ale locurilor memoriale și religioase ale comunității maghiare, iar denumirile străzilor să reflecte materialul toponimic tradițional al localităților și istoria acestora.

7. MASS-MEDIA

De la constituirea sa, Uniunea Democrată Maghiară din România a acordat o importanță sporită sprijinirii presei maghiare din România. Suntem convinși că, pe lângă îndeplinirea sarcinii sale primordiale, și anume informarea precisă, obiectivă și la zi, presa scrisă și electronică are un rol extrem de important și în păstrarea identității noastre naționale, în cultivarea limbii, culturii, valorilor noastre caracteristice.

Documentele pe care le urmărim în acest sens sunt *Declarația Universală a Drepturilor Omului în Uniunea Europeană*, *Constituția României*, *Charta Limbilor Regionale sau Minoritare*, *Manifestul și declarațiile Federației Internaționale a Jurnaliștilor*, *Acordul internațional privind televiziunile cu transmisiuni transfrontaliere*, respectiv alte legi și documente relevante, prevederile cărora le-am respectat și le vom respecta cu strictețe.

În ultimii 22 de ani am militat pentru libertatea cuvântului și a presei, am respins orice formă a cenzurii ideologice și politice, am insistat asupra promovării unor perspective și opinii diferite. Suntem conștienți de faptul că dezbaterile constructive pe marginea unor cauze publice, dialogurile publice bazate pe argumente și contra-argumente servesc cauza întregii societăți întărind caracterul democratic al acesteia.

Comunitatea maghiară din România are dreptul la o presă liberă și independentă iar noi vom continua să promovăm acest drept și să acționăm împotriva tuturor încercărilor destinate să degradeze, influențeze produsele presei noastre scrise și electronice sau să obstrucționeze difuzarea acestora.

Sub semnul principiilor de mai sus, UDMR:

- a) dorește să fie partener al presei maghiare din România. În consecință va continua consultările profesionale cu organizațiile legitime media din țară: Uniunea Jurnaliștilor Maghiari din România (MÚRE), Uniunea Editorilor de Presă (LKE), respectiv Asociația Scriitorilor Maghiari din Ardeal (E-MIL), respectând caracterul apolitic al acestor organizații exprimat în statutul lor;
- b) încearcă să mențină o comunicare eficientă cu redacțiile de presă și membrii acestora pentru ca informarea opiniei publice să funcționeze cât mai eficient, autentic și echilibrat, îndeplinind sarcinile de informare, control și formare a opiniei publice. UDMR sprijină jurnaliștii în efectuarea muncii lor cu toate mijloacele aflate la dispoziția sa;
- c) dorește să aibă relații bune cu presa în limba română de la care se așteaptă la o informare obiectivă. UDMR pune accent pe reprezentarea precisă și rapidă a cauzelor, problemelor, creanțelor comunității maghiare din Transilvania în presa română și în cercurile profesionale românești;
- d) sistemul de valori al mass-media, spiritul emisiunilor de știri și de formare a opiniei publice trebuie să se caracterizeze printr-o sensibilitate față de tematica minorităților, prin respectul diversității și printr-un spirit al dialogului;
- e) acordă atenție informării sau dezinformării în presa națională și internațională privitoare la comunitatea maghiară din România și interesele acesteia, reacționând

numaidecât la toate informațiile false, comentariile tendențioase, publicând rectificări adecvate cu cea mai mare rapiditate și eficiență posibilă;

- f) la numirea corpurilor directoare ale instituțiilor naționale de presă, UDMR se consultă cu conducerile corpurilor relevante ale presei maghiare din România și face totul pentru ca în Consiliul Național al Audiovizualului și în alte instituții asemănătoare să aibă un loc și reprezentantul comunității noastre;
- g) insistă în continuare asupra finanțării din resurse bugetare, cel puțin în măsura potrivită proporției comunității noastre în populația țării, a publicațiilor culturale în limba maghiară;
- h) acordă sprijin special produselor de presă a comunităților maghiare din szórvány și presei maghiare culturale, artistice, literare, profesionale, științifice și de tineret din România;
- i) susține stabilirea timpului de emisie a emisiunilor de radio și televiziune a studiourilor publice de televiziune cel puțin în concordanță cu proporția populației de etnie maghiară din România, facilitând astfel realizarea unor emisiuni la nivel profesional adecvat;
- j) urmărește în continuare realizarea emisiunilor integrale în limba maghiară a studiourilor publice de televiziune și radio, constituirea unor studiouri publice independente cu emisii de radio și televiziune în limba maghiară, asigurarea unor emisii de radio și televiziune în perioade orare adecvate pentru emisiunile minorităților etnice;
- k) consideră că este o prioritate ca membrii conducerilor redacțiilor minorităților naționale din cadrul studiourilor publice de radio și televiziune să fie numiți exclusiv cu acordul minorităților în cauză, respectiv după dezbateri cu organizația reprezentativă a acelei minorități. Studiourile publice să fie pregătite să asigure, ca urmare a unor solicitări bine argumentate, emisiuni regionale integrale de radio și televiziune în limba minorităților etnice, funcționarea cărora să se reglementeze prin legi speciale. Conform principiului egalității de șanse, statul, prin autoritățile sale competente, să asigure ca minoritățile etnice să poată înființa și opera studiouri de radio și televiziune private, comerciale și confesionale și să aibă acces direct la emisiunile de radio și televiziune difuzate în alte țări în limba etniei în cauză;
- l) sprijină participarea redacțiilor mass-mediei maghiare din România la emisiunile regionale ale mediilor publice cu transmisie prin satelit din Ungaria;
- m) sprijină dezvoltarea unei mass-medii comerciale maghiare multicolore și pluraliste cu perspective economice în România;
- n) insistă asupra reducerilor generale a tarifelor la serviciile poștale la expedierea publicațiilor de presă;
- o) insistă asupra difuzării presei culturale maghiare din România pe întreg teritoriul locuit de vorbitori de limbă maghiară;

8. DEMOGRAFIE ȘI POLITICA IDENTITĂȚII

Perpetuarea comunităților minoritare este doar parțial o problemă demografică: ea depinde, într-o anumită măsură, și de perpetuarea etno-culturală. Astfel, suntem nevoiți să interpretăm politica demografică într-un context mai amplu. Pe lângă politicile vizând familia, sănătatea și migrațiile, trebuie să ținem cont și de diferite politici care țin de identitatea națională (discutând aici problema comunităților în szórvány și cea a romilor cu limba maternă maghiară) respectiv de planificarea sistemului instituțional al unei comunități minoritare. Domeniile discuției fiind delimitate, pentru elaborarea unor strategii adecvate, trebuie să

examinăm nivelurile la care anumite probleme pot fi abordate. Tabelul de mai jos reunește cele două perspective enumerate:

Dimensiunile și actorii natalității și politicilor de identitate ale comunității maghiare din Transilvania

Direcții posibile / Competență		Dimensiuni de politici publice					
		Politica familiei	Politica sănătății	Migrație	Politici de identitate		Planificare instituțională
					szórvány/ diasporă internă	romi	
Politici publice românești		+	+			+	+
Elita maghiară din Transilvania	Autorități locale	+			+	+	+
	Program în ansamblu				+		+
Ungaria				+	+		+

1) La capitolul **politica familiei** obiectivul nu este creșterea neapărată a natalității, ci **sprijinirea nașterii copiilor planificați și așteptați de către părinți**. Aici, pentru elita maghiară din Transilvania, cea mai importantă posibilitate este să influențeze politica națională (a României) de familie într-o direcție favorabilă și să pună accentul pe informarea populației maghiare referitor la drepturile sale. Pe lângă formarea și promovarea politicilor în domeniul familiei, **autoritățile locale** (în localități cu populație majoritară maghiară) pot facilita accesul la locuință a tinerilor căsătoriți și a tinerelor familii. Autoritățile locale pot acționa în domeniul serviciilor sociale legate de creșterea copilului (creșe în limba maghiară). Este foarte important să analizăm modalitățile în care autoritățile locale pot contribui la succesul local al programelor naționale și pot participa pro-activ în elaborarea politicilor de familie.

2) Într-o măsură chiar mai mare, **politica sănătății** depinde de nivelul central. Problema primordială în acest caz este finanțarea insuficientă a sistemului de sănătate.

3) **Migrația** este domeniul unde politica demografică din Ungaria poate avea un efect semnificativ asupra tendințelor demografice maghiare din Transilvania. Începând din anii nouăzeci factorii decizionali maghiari și-au dat seama de caracterul iluzoric al modelului perpetuării bazat exclusiv pe resurse (nașteri) interne. Pentru evitarea scăderii numărului populației și a deformării structurii vârstelor, respectiv pentru susținerea sistemului de pensii este nevoie de imigranți. În comparație cu alte țări europene, Ungaria se află într-o situație specială, deoarece majoritatea populației imigrante provine din comunitățile maghiare din țările vecine, mai ales din România. Costurile integrării imigranților de peste hotarele Ungariei suportate de către stat și societatea din Ungaria sunt mult mai mici decât ar fi în cazul oricărui alt grup de imigranți. UDMR se angajează să ducă tratative sincere în această privință cu factorii decizionali din Ungaria, care vor include și analiza efectelor posibile ale cetățeniei duble. Pe lângă migrația către Ungaria, cetățenia ungară poate fi mijlocul angajării pe piața forțelor de muncă într-o țară terță.

4) Beneficiarii politicilor care vizează conservarea identității trebuie să fie, în continuare, **comunitățile maghiare în szórvány/diaspora internă**. Trebuie să conștientizăm faptul că problema comunităților în szórvány/diasporă internă este în primul rând o problemă a marilor orașe. La modul cantitativ, pierderile prin asimilare suferite de către populația de etnie maghiară survin în marea majoritate în orașe unde trăiesc comunități maghiare de mai multe mii sau zeci de mii de suflete. În ceea ce privește rețeaua lor instituțională, aceste localități nu pot fi considerate locații de szórvány/diasporă internă. Cu toate acestea, cu scăderea numărului copiilor și cu lupta diferitelor instituții de învățământ pentru copii, în aceste orașe ducine de clase cu limba de predare maghiară sunt suspendate în cartierele periferice. Așadar, părinții maghiari din aceste cartiere sunt nevoiți să își ducă zilnic copiii în centru sau în alte cartiere dacă doresc ca aceștia să urmeze școli în limba maghiară. Prin urmare, o mare parte a copiilor învață în clase românești, lucru care duce ulterior la căsătorii mixte. Accentul trebuie să cadă pe susținerea acestor școli/clase cu limba de predare maghiară și pe asigurarea învățământului de calitate.

5) O provocare specială pentru politica identității maghiare din Transilvania este problema **romilor maghiari** și integrarea lor socială prin instituții maghiare. Aici contează, în primul rând, inițiativele autorităților locale din moment ce politicile publice destinate comunităților romilor la nivel național nu au dus la integrarea socială a acestor comunități.

6) O altă sarcină importantă pentru problema natalității este planificarea rațională a **sistemului instituțional**, în primul rând a sistemului educațional. Scăderea numărului de copii și trecerea instituțiilor de învățământ în subordinea autorităților locale va genera închiderea altor școli și unificarea unor instituții de învățământ. Trebuie să ne pregătim pentru această eventualitate prin elaborarea unei strategii integrate. Este nevoie de comparația tendințelor demografice și a posibilităților instituționale. Pe lângă gruparea rațională a resurselor, problemele optime referitoare la școlile maghiare din microregiuni locuite de populație de etnie maghiară trebuie soluționate cu participarea celor implicați. În caz contrar, modificarea sistemului instituțional de învățământ va îngreuna situația rețelei maghiare de educație și va reduce șansele perpetuării lingvistice și culturale a etniei maghiare.

9. COMUNITĂȚI ÎN SZÓRVÁNY/DIASPORA INTERNĂ

Prin comunitate maghiară în szórvány/ diasporă internă ne referim la acea comunitate etnică trăitoare în mediu interetnic, care necesită ajutor extern pentru păstrarea și transferul identității sale culturale. Obiectivul nostru este stoparea asimilării intergeneraționale și reducerea efectelor sale negative, respectiv planificarea în ansamblu a ocrotirii limbii materne și a extinderii utilizării acesteia.

Datele preliminare ale recensământului din 2011 arată faptul că dincolo de tendința generală de scădere a numărului populației, în regiunile din szórvány/diasporă internă persoanele care se declară maghiare au dispărut într-o proporție mai mare. Prin urmare, comunitățile maghiare din szórvány/diasporă internă necesită atenție sporită și sprijin accentuat.

Cel mai mare pericol pentru maghiarii din szórvány/diasporă internă este pierderea identității pe calea asimilării. Prin urmare, Uniunea Democrată Maghiară din România încearcă să acționeze ca element de coeziune în viața și identitatea acestor comunități prin formularea unor mesaje diferențiate și prin programe unice destinate maghiarilor în diasporă.

Este, totodată, importantă solidaritatea politicienilor UDMR din Secuime manifestată față de comunitățile maghiare din szórvány/diasporă internă, solidaritate exprimată într-o serie de programe de succes organizate în cadrul unui parteneriat între Secuime și Szórvány.

Prin urmare în viitor:

- declarăm, că fiecare persoană maghiară contează;
- promitem sprijin eficient comunităților maghiare din szórvány/diasporă internă;
- ne angajăm să oferim asistență sporită comunităților maghiare din szórvány/diasporă internă;
- facem totul pentru păstrarea identității maghiarilor din comunitățile szórvány/diasporă internă;

În acest sens:

- a) continuăm sprijinul programelor destinate coeziunii comunităților;
- b) stabilim o rețea a comunităților din szórvány/diasporă internă și stabilim parteneriate între regiuni locuite de către maghiari;
- c) dezvoltăm în continuare parteneriatul dintre Secuime și Szórvány;
- d) prin Secretariatul General ne asumăm un rol activ în viața comunităților în szórvány/diasporă internă;
- e) vom constitui un for special pentru comunitățile fără reprezentanță în Parlament;
- f) sprijinim și încurajăm inițiativele locale în continuare.

Pentru Uniunea Democrată Maghiară din România, "Fiecare maghiar contează!" nu este doar un slogan, ci chiar motorul activității noastre. Prestăm consecvent și neîntrerupt această activitate de 23 de ani și vom continua în același mod. Mereu pentru maghiari!

II. DEZIDERATE ÎN POLITICILE SECTORIALE

1. REFORMA STATULUI, REFORMA CONSTITUȚIEI – CONSTRUIREA STATULUI DE DREPT BAZAT PE DEMOCRAȚIE PARLAMENTARĂ

Reforma statului, respectiv reforma administrației publice, constituirea autonomiilor colective și modificarea, în acest sens, a Constituției este indispensabilă pentru realizarea obiectivelor noastre etno-politice.

Adâncirea crizei economice și dezechilibrarea bugetului de stat ne arată destul de clar faptul că măsurile aplicate, seria de măsuri de austeritate și utilizarea fondurilor viitoare ale țării nu aduc rezultatele scontate. Avem sarcina de a efectua modificările structurale menite să dizolve definitiv statul birocratic centralizat, moștenire a regimului comunist. Trebuie să regândim rolul statului, iar soluția recomandată de noi este o reformă, care pe lângă constituirea unei republici parlamentare ar minimaliza rolul de redistribuire al statului, transferând această competență la nivelul autorităților locale și al autonomiilor locale și colective. Reforma statului ar putea elibera resurse locale semnificative, care ar da un nou imbold tranziției asigurând locul pe care țara o merită în Uniunea Europeană a secolului XXI.

Suntem conștienți că realizarea obiectivelor noastre etno-politice, inclusiv implementarea diverselor forme de autonomie este posibilă doar cu condiția găsirii unor parteneri din rândurile societății majoritare. Considerăm că românii din Ardeal sunt partenerii noștri strategici în reprezentarea năzuințelor noastre legate de descentralizare și o administrație publică bazată pe regiuni, din moment ce statul birocratic centralizat stă în calea dezvoltării sociale, a prosperității europene a comunității românești din Ardeal, în același sens în care obstrucționează realizarea năzuințelor noastre.

Descentralizare

Administrația centrală și publică în România poartă, încă, semnele moștenirii regimului comunist și anume abordarea centralistă, concentrată a Bucureștiului. Constituția și Legea administrației publice locale garantează formele autogovernării și autonomiei locale, aceste instituții, însă, pot fi realizate în realitate doar în măsură foarte limitată. Deocamdată, se preferă metoda deconcentrării, adică a transferului competențelor la nivelul unor autorități teritoriale în detrimentul descentralizării, adică transferul acelor competențe și a resurselor aferente la nivelul autorităților locale constituite prin alegeri democratice. Bugetul autorităților locale reprezintă doar 25% din bugetul de stat.

România nu este un stat omogen: nu are geografie, economie, societate omogenă și nici din punct de vedere etnic nu este omogen. Administrația de stat centralizată este neputincioasă în fața acestor diferențe, nu este în stare să soluționeze problemele specifice diferitelor regiuni. Din acest motiv, pentru România, realizarea autonomiei locale bazată pe caracteristici locale ar fi un sistem mult mai adecvat. Acest aspect este de importanță specială pentru noi, maghiarii din Transilvania, pentru că noi suntem puternici prin autoritățile noastre locale.

Uniunea Democrată Maghiară din România sprijină nemijlocit modificarea sistemului administrativ centralizat și descentralizarea competențelor și a drepturilor de administrare a resurselor prin transferul lor la nivelul unde acestea pot fi utilizate la modul cel mai eficient.

Sprijinim modificarea articolului 120 al Constituției astfel încât administrația publică locală să funcționeze pe baza principiului autonomiei locale și a implementării reale a descentralizării serviciilor publice.

Autoritățile locale pot soluționa eficient problemele locale doar dacă dispun de competențele prin care pot constitui și implementa politici sectoriale locale. Prin urmare, sprijinim eliberarea instituțiilor deconcentrate de sub tutela ministerelor și trecerea lor în subordinea autorităților locale. Descentralizarea Inspectoratului General și a Autorităților în domeniul Finanțelor, Culturii, Tineretului, Muncii, Mediului, Sănătății, Medicinei Veterinare, Agriculturii și Silviculturii are importanță specială din acest punct de vedere.

Competențele instituției prefectului trebuie limitate la controlul implementării competențelor delegate de către guvern. Prerogativele instituției prefectului trebuie să se limiteze doar la atribuțiunile ce i-au fost conferite prin lege. Trebuie stopat procesul prin care prefectul construiește un sistem paralel, prin intermediul instituțiilor deconcentrate, de autoritate locală. Trebuie oprită posibilitatea Guvernului care, prin decizii arbitrare, delegă noi sarcini autorităților locale fără, însă, a asigura și fondurile necesare realizării acestora.

Descentralizarea competențelor trebuie să meargă mână în mână cu descentralizarea financiară. Sistemul finanțelor publice din România este extrem de complicat, mecanismele veniturilor bugetare, a redistribuirilor și cheltuielilor sunt deseori incontroleabile. Putem sprijini doar o reformă a statului în cadrul căreia Ministerul Finanțelor Publice nu controlează bugetul necesar exercițiului competențelor descentralizate, ci transferă administrația veniturilor și cheltuielilor bugetare la nivel local. Ca rezultat al unor măsuri gradual implementate, taxa pe venit, taxa pe profit și contribuțiile plătite trebuie să constituie venit la nivel local. Sprijinim suspendarea administrației Bucureștiului din punct de vedere financiar a marilor contribuabili.

Susținem în continuare faptul că politica regională trebuie corelată cu activitatea de descentralizare. Actuala structură a regiunilor nu face față provocărilor procesului de dezvoltare.

Obiectivul nostru este ca regiunile retrasate să ia în considerare caracteristicile geografice, economice, sociale culturale și etnice; regiunile Secuime și Partium trebuie să apară în noua structură regională a României.

Elaborarea și adoptarea strategiilor de descentralizare sectorială trebuie să preceadă transferul competențelor administrative la nivelul regiunilor. Regiunile retrasate și restructurate trebuie să preia competențele ce le revin de la administrația publică locală și nu de la nivelul central. Bugetul necesar exercitării competențelor regionale nu trebuie să genereze introducerea unor noi taxe, ci trebuie să se bazeze pe veniturile la bugetele centrale și regionale (cum ar fi taxa de drum, de exemplu).

Parlamentul din perioada 2012-2016 are șansa de a elabora cadrul legislativ și juridic al integrării reale a țării în sistemele europene juridice, politice, instituționale și economice. Mijloacele realizării obiectivelor Uniunii Democrate Maghiare din România sunt mijloacele statului de drept: reprezentare parlamentară și la nivelul autorităților locale. ***Vrem să avem un cuvânt de spus în procesele decizionale și să avem dreptul la decizii în problemele care privesc propria noastră comunitate.***

Statul de drept bazat pe democrația parlamentară este interesul primordial al comunității maghiare din România, deoarece legile sau legile modificate care reglementează viața de zi cu zi a comunității noastre și ne garantează drepturile care pot fi exercitate doar prin intermediul instituțiilor statului de drept.

Respectarea și implementarea legilor, conduita în spiritul legii a cetățenilor sunt principii de bază ale statului de drept. Dar, pentru aceasta este nevoie de legi care să poată fi respectate.

Protecția garantată de lege este un interes primordial al comunității noastre.

Uniunea consideră că implementarea reformelor necesare este o sarcină de o importanță vitală pe calea creării condițiilor integrării și ale statului de drept.

Reforma justiției

Obiectivul reformei în justiție este garantarea independenței puterii judecătorești, asigurarea exercițiului drepturilor și libertăților omului, asigurarea procesului judiciar neutru și echitabil, validarea dreptului la judecată, lupta anti-corupție de succes în justiție și reprimarea conduitei autoritare a judecătorilor și procurorilor.

În acest sens, Uniunea inițiază modificarea legii organizării judecătoriilor și a altor legi în așa fel încât acestea să reglementeze în mod adecvat competențele ministrului Justiției și ale Ministerului Justiției. În viziunea noastră, ministrul Justiției, ca reprezentant al politicului, ar trebui să aibă competențe privitoare exclusiv la administrarea cazurilor în justiție. Șeful statului nu poate avea un rol în conducerea justiției.

În consecință insistăm asupra următoarelor:

- a) cei care pot face recomandări pentru numirea judecătorilor să fie exclusiv președinții judecătoriilor și corpurile profesionale, iar șeful statului să numească judecătorii în baza acestor recomandări, fără a avea dreptul de a evalua sau respinge aceste recomandări;
- b) la reorganizarea judecătoriilor teritoriale trebuie să se țină cont de faptul ca nici un cetățean să nu fie nevoit să călătorească mai mult de 50 de kilometri pentru un caz de judecată în prima instanță;

Pentru accentuarea caracterului de serviciu al justiției, pentru îmbunătățirea relației dintre populație și justiție și pentru conformarea justiției cu normele europene, ***recomandăm următoarele:***

- a) intrarea în vigoare, cât mai repede, a Codului Civil și a Codului de Procedură Civilă elaborate conform noilor norme europene, respectiv constituirea fondurilor necesare pentru implementarea lor;
- b) intrarea în vigoare, cât mai repede, a Codului Penal și a Codului de Procedură Penală, respectiv constituirea fondurilor necesare pentru implementarea lor;
- c) respectarea drepturilor omului în decursul procedurilor civile, înlăturarea abuzurilor procurorilor, tragerea la răspundere a celor vinovați, inclusiv a celor vinovați pentru interceptări ilegale;
- d) armonizarea Codului de Procedură Penală cu noul Cod Penal;
- e) asigurarea stabilizării noilor coduri validate;
- f) realizarea informatizării sistemului judiciar;
- g) preluarea cât mai completă în legislația țării a normelor Uniunii Europene;
- h) monitorizarea permanentă și consecventă a cazuisticii române în vederea unificării jurisprudenței instanțelor judecătorești;
- i) asigurarea publicității și transparenței deciziilor Curții Supreme;
- j) eficientizarea legislației privind persoanele minore;
- k) întărirea sistemului instituțional și a cadrelor juridice ale cooperării internaționale în justiție;
- l) asigurarea utilizării limbii materne în scris și oral în procesele civile și penale;

Lupta împotriva corupției

În viziunea Uniunii Democrate Maghiare din România, cel mai eficient mijloc al luptei anticorupție este desființarea cauzelor corupției. Având în vedere faptul că la baza fenomenului corupției stau puterea exagerată a statului, administrația publică centralizată, birocrăția și lipsa transparenței, ***Uniunea recomandă următoarele:***

- a) continuarea procesului de descentralizare a administrației publice, și anume competențele centralizate să fie transferate la nivelul autorităților locale alese sau eventual la nivel regional;
- b) includerea organizațiilor neguvernamentale în procesul de pregătire a deciziilor;
- c) să se respecte, chiar cu prețul unor sancțiuni, prevederile legilor privitoare la transparența deciziilor luate în administrația publică și la accesul liber la informație;

Un alt mijloc al luptei împotriva corupției este modificarea legilor penale în sensul în care acestea să constituie o amenințare cu adevărat serioasă pentru potențialii orchestratori ai afacerilor corupte și să asigure urmărirea și demascarea celor care comit acte de corupție. În acest sens, este nevoie de creșterea eficienței autorităților de poliție și investigații, respectiv de desființarea influențelor politice exercitate asupra procedurilor penale.

Așadar:

- a) este necesară angajarea în poliție și parchete a persoanelor care dispun de o cantitate adecvată de informații locale și care vorbesc limba minorităților din localități;
- b) trebuie să se creeze un cadru instituțional pentru cooperarea poliției cu organizațiile neguvernamentale;

Modificarea Constituției

Experiențele politice și sociale ale ultimelor două decenii și în special ale perioadei de după modificarea Constituției din anul 2003 indică necesitatea unei reforme constituționale ample.

Insistăm asupra următoarelor:

- a) radierea conceptului de statul național;
- b) definirea conceptului statului în concordanță cu spiritul Uniunii Europene;
- c) descrierea clară și funcțională în Constituție a principiului separării puterilor în stat, conform așteptărilor sociale și tendințelor europene. Creșterea puterii Parlamentului și a autorităților locale în paralel cu reducerea puterii șefului statului și a administrației centrale;
- d) definirea, în Constituție, a conceptului suveranității în interpretarea sa europeană, contemporană;
- e) stabilirea și definirea clară a conceptului subsidiarității în Constituție;
- f) extinderea drepturilor cetățenești în special corelarea lor cu Charta Drepturilor Cetățenești a Uniunii Europene;
- g) asigurarea unor drepturi, competențe și mijloace de implementare de la caz la caz exclusive, în alte instanțe de participare la decizie comunităților etnice în probleme privitoare la păstrarea, exprimarea și dezvoltarea identității lor;
- h) asigurarea, prin Constituție, a posibilității formelor de autonomie și a dreptului la autonomie;
- i) stabilirea și garantarea prin Constituție a principiilor de bază ale unui sistem electoral care să asigure reprezentarea proporțională;
- j) desființarea totală a ordonanțelor de urgență ale guvernului sau limitarea drastică a domeniului reglementat de către acestea;
- k) definirea în Constituție a regiunilor ca unități ale administrației publice cu corpuri și competențe decizionale și executive independente preluate de la puterea centrală. Consfințirea în Constituție a principiului de bază al Uniunii Europene privind respectarea principiilor unității geografice, istorice, economice și culturale la constituirea regiunilor de dezvoltare;

2. DEZVOLTARE ECONOMICĂ

Bugete, bugetul de stat, politica fiscală

Cadrul politicii economice a Uniunii Democratice Maghiare din România este modelul european de dezvoltare bazat pe economia socială de piață, cu mijloacele sale eficiente pentru ieșirea din criză și pentru creșterea sustenabilă a economiei după criză. Liniile directoare ale măsurilor necesare pentru atingerea acestui obiectiv sunt stabilite în Strategia Europa 2020 a Uniunii Europene. ***UDMR insistă asupra introducerii unor politici publice armonizate cu tendințele europene, politici care să aibă în vedere perioada de programare bugetară a UE 2014–2020.***

Este necesară reformarea politicii bugetare și fiscale. Uniunea insistă asupra unei reforme bugetare și fiscale care să fie declanșată în 2013 și să se bazeze pe un dialog social amplu și pe un consens politic cât mai larg. Insistăm asupra elaborării unei Strategii Cadru Fiscal-Bugetare pentru perioada 2014–2020, care să fie dezbătută în Parlament, iar adoptarea sa, în prima parte a anului 2013, să beneficieze de sprijinul politic cât mai larg posibil de obținut. Obiectivele principale ale Strategiei Cadru sunt asigurarea echilibrului macro-economic, încurajarea creșterii economice sustenabile, îndeplinirea criteriilor de convergență de la Maastricht și a obligațiilor asumate față de Uniunea Europeană, precum și crearea premiselor pentru adoptarea monedei unice europene.

Este necesară restructurarea bugetului de stat. Pentru transparență și planificabilitate, pentru facilitarea unei implementări eficiente și cost-eficiente insistăm asupra introducerii unui sistem bazat pe un cadru bugetar multianual. Bugetul trebuie să fie construit pe programe, să fie clar, transparent și să se stabilească responsabilitățile legate de implementarea lui, să conțină măsuri pentru reînvierea economiei și pentru crearea de noi locuri de muncă. Crearea noilor locuri de muncă depinde de performanțele economiei reale, prin urmare este nevoie de creșterea semnificativă a prevederilor bugetare care favorizează productivitatea industriei și competitivitatea economiei. Să nu se utilizeze fonduri bugetare pentru investiții sau programe care pot fi realizate utilizându-se fonduri europene, dar să se asigure neapărat, din bugetul central, cofinanțarea investițiilor finanțate din fonduri UE. Politica fiscală este mijlocul creșterii economice sustenabile, așadar trebuie să fie stabilă, clară și transparentă.

UDMR propune întocmirea unei Strategii Cadru Fiscal-Bugetare pentru perioada 2014-2020 și dezbateră acesteia în Parlamentul României în prima parte a anului 2013. Adoptarea unei asemenea strategii trebuie să beneficieze de sprijinul politic cel mai larg posibil de obținut din partea puterii și opoziției pentru a beneficia de stabilitate, predictibilitate și transparență până în 2020, asigurând astfel condiții favorabile mediului de afaceri și atractivitate sporită pentru investițiile străine.

De la elaborarea sa, în anul 2003, Codul Fiscal a fost modificat de aproximativ de zece ori pe an. România are nevoie de un nou Cod Fiscal, adoptarea acestuia fiind necesară până la jumătatea anului 2013 pentru a-și putea face efectele, conform Legii Finanțelor Publice, de la 1 ianuarie 2014. Parlamentul României trebuie să dezbată și să adopte noul Cod Fiscal pe baza noii Strategii Cadru Fiscal-Bugetare pentru perioada 2014-2020.

Sistemul unic de impozitare oferă un avantaj de competitivitate care merită păstrat pe termen mediu. Modificarea acestui sistem de impozitare care aduce avantaje din punct de vedere al creării de noi locuri de muncă, al atragerii investițiilor externe, al sprijinirii întreprinderilor mici și mijlocii, prin introducerea unui sistem progresiv de impozitare, trebuie precedat de un studiu de fezabilitate amplu având ca perspectivă anul 2020. Echitatea fiscală se numără printre principiile de bază ale UDMR, așadar recomandăm introducerea unei taxe speciale temporare pentru venituri personale mari. Taxa de solidaritate vizează contribuabilii persoane fizice cu venit global anual mai mare de 100 mii lei, cu o cotă de impozitare de 40% aferentă veniturilor însumate din salarii și orice alte surse care depășesc pragul specificat, perioada de aplicare a impozitului special fiind 3 ani.

Este necesară creșterea veniturilor la bugetul de stat, iar UDMR insistă asupra a două modalități în acest sens: creșterea gradului de colectare a taxelor și impozitelor (reducerea evaziunii fiscale), respectiv extinderea bazei de impozitare (reducerea economiei informale). Insistăm asupra reformei administrațiilor fiscale, a sistemului instituțional fiscal cu competențe de inspecție și control, extinderea sistemului informatic și a e-administrației în domeniul fiscal. Măsurile vizând îmbunătățirea disciplinei fiscale și diminuarea dimensiunilor economiei informale pot să aducă o creștere estimată a veniturilor bugetare și a PIB-ului cu 3-5%. Insistăm asupra luării de măsuri pentru creșterea cu aproximativ 15-16% a gradului de colectare a TVA care în prezent este de doar 54%. Sprijinim coborârea valorii TVA la procentul anterior crizei economice și anume la 19%.

Trebuie refăcut echilibrul dintre sarcina fiscală ce apasă asupra forței de muncă și asupra angajatorului. Nivelul actual de 44,5 de procente al CAS - Contribuțiile de Asigurări Sociale - facilitează angajările informale. UDMR insistă asupra reducerii, în două etape, a CAS: mai întâi, reducerea cu 3,5% la angajator și cu 2,5% la angajat, iar în a doua etapă o reducere cu câte 2% în ambele cazuri.

Obiectivul primordial al politicii monetare este stabilitatea prețurilor, mijlocul prin care acest obiectiv poate fi realizat este reducerea inflației. Insistăm asupra armonizării politicilor monetare, fiscale și bugetare în vederea realizării mai eficiente a obiectivelor macroeconomice.

Aderarea la eurozonă este un pas important al integrării europene. Pentru introducerea monedei unice europene este nevoie de realizarea condițiilor macroeconomice și de macrostabilitate necesare, doar în acest fel vor fi cetățenii, întreprinzători și întreaga societate câștigători ai aderării la Uniunea Economică și Monetară.

Este necesară îmbunătățirea accelerată a situației fondurilor publice locale, continuarea descentralizării finanțelor și delegării unor noi resurse de venit la nivel local, în concordanță cu necesitățile financiare ale competențelor și sarcinilor transferate la nivel local în procesul de descentralizare a administrației publice.

Impozitul pe venit este o resursă importantă a bugetelor locale, insistăm asupra corectării în două faze a administrării impozitelor pe venit: în primă fază 80% din impozitele pe venit să rămână la nivel local (45% pentru bugetele locale, 12% pentru bugetul județean, 23% pentru echilibrarea bugetelor locale și a celui județean), iar în a doua fază, întregul venit constituit din impozitul pe venitul persoanelor fizice să fie administrat local. Insistăm asupra transferării deciziei de echilibrare a bugetelor locale în atribuțiile consiliilor județene.

În următorii ani, motoarele creșterii economice vor fi agricultura, investițiile în infrastructură, inclusiv în cea de comunicații, sectorul energetic, inclusiv cel de generator de energie regenerabilă, dar și investițiile în creșterea eficienței energetice.

Proiectul elaborat de către UDMR, intitulat „*Transilvania 2020 – Dezvoltare locală sub controlul comunității*” trasează drumul pentru captarea fondurilor nerambursabile UE în trei sectoare motor.

Dezvoltare locală sub controlul comunității

Pentru ieșirea din criza economică avem nevoie de creștere inteligentă, sustenabilă, inclusivă. Pentru crearea unor regiuni inteligente, sustenabile și inclusive elaborarea unei strategii teritoriale axate pe regiuni adecvate este absolut indispensabilă.

Până în anul 2020, în Europa, cheia supraviețuirii cu succes este exploatarea avantajelor identificării caracteristicilor și valorilor diferitelor regiuni.

Conform datelor publicate pe 30 septembrie 2012, România a reușit să absoarbă doar 10% din cele 19 miliarde euro disponibile prin Fondurile Structurale (mai precis 9.67%), și 19,9% din cele 10 miliarde euro destinate dezvoltării rurale.

Pe parcursul Consultării ardelene organizate de Uniunea Democrată Maghiară din România peste 250.000 de persoane din aproape 100.000 de familii și-au exprimat opinia asupra situației personale și a așteptărilor pe care le de la reprezentanții lor. Conform așteptărilor care reies din această consultare și în concordanță cu prioritățile Strategiei Europa 2020, a fost elaborat planul de dezvoltare a întregii Transilvanii. Planul dorește oferă linii directe pe marginea unor priorități de dezvoltare și pentru formarea unei viziuni pozitive asupra viitorului. Unitatea în diversitate și valorificarea specificului regiunilor Secuime, Banat, Câmpia Transilvană și Partium sunt o caracteristică importantă a Transilvaniei europene.

Considerăm că *Planul de dezvoltare Transilvania 2020 oferă cadrul și posibilitatea necesară pentru a asigura calea integrării pe viitor și pentru a realiza o societate prosperă pe meleagurile noastre natale.*

Programul Operativ recomandat pe baza Planului Transilvania 2020 poate fi integrat în Planul Național de Dezvoltare a României. Este un instrument care elimină cauzele eșecurilor înregistrate în ultima perioadă în privința utilizării eficiente a resurselor. Implementarea planului garantează constituirea unor resurse financiare care să oprească adâncirea crizei economico-financiare.

Din cauza multiplelor provocări economice, sociale și de mediu care afectează Transilvania, soluționarea eficientă a problemelor ivite este posibilă doar printr-o abordare integrată și validă din punct de vedere regional. Cauza primordială a eșecurilor României în atragerea și folosirea eficientă a resurselor este sistemul bazat pe o structură regională ineficientă.

În 2013, trebuie să fim pregătiți și pentru o eventuală modificare, poate chiar tardivă, a actualei structuri a regiunilor de dezvoltare, care, însă, să nu țină cont nici de această dată de criteriile politicilor de dezvoltare.

Politica de Coeziune și Politica Agricolă Comună vor fi în continuare pentru noi instrumentele politicilor de dezvoltare.

Fondurile aferente pilonului dedicat dezvoltării rurale din cadrul Politicii Agricole Comune pot reprezenta garanția îmbunătățirii calității vieții în mediul rural.

Marea majoritate a comunității maghiare din Transilvania, Banat și Partium trăiește în regiuni rurale, unde înnoirea satelor și a serviciilor primordiale este în continuare un obiectiv important.

Trebuie să-i sprijinim, în mod deosebit, pe tinerii fermieri care vor să înființeze întreprinderi agricole, dar, în același timp, trebuie să acordăm o atenție sporită și problemelor cu care se confruntă și acei membri ai gospodăriilor familiale care nu activează însă în domeniul agricol. Este nevoie de dezvoltarea întreprinderilor agricole și de modernizarea infrastructurii aferente. Fondul European de Dezvoltare Regională reprezintă o resursă importantă din cadrul Politicii de Coeziune și Dezvoltare Regională. Finanțările care se pot obține din acest fond trebuie utilizate pentru dezvoltarea infrastructurii sociale și sanitare la nivel local și regional. Întreprinderile mici și mijlocii au nevoie de sprijin în procesul adaptării lor la piața internațională.

Trebuie stimulată înființarea de noi societăți comerciale.

O altă resursă a pilonului de Convergență Regională a Politicii de Coeziune este Fondul Social European. Din acest fond trebuie sprijinite acele inițiative care au ca obiectiv reducerea abandonului școlar timpuriu și stimularea accesului egal la un învățământ de calitate atât în educația preșcolară cât și în învățământul preuniversitar.

Trebuie să se asigure un acces mai bun la servicii accesibile, sustenabile și de calitate, inclusiv la serviciile din sănătate și cele sociale de interes public.

Trebuie să se încurajeze accesul la educație continuă pe tot parcursul vieții active, cultivarea abilităților și competențelor angajaților și adaptarea sistemelor de educație și învățământ la necesitățile pieței muncii.

Fondul de Coeziune oferă resurse pentru un pilon aparte al Politicii de Coeziune. Aceste resurse sunt destinate eficientizării energetice a întreprinderilor mici și mijlocii și utilizării energiilor regenerabile.

Trebuie sprijinită totodată și utilizarea metodelor de eficiență energetică și a utilizării energiilor regenerabile în infrastructura publică.

Trebuie să ocrotim biodiversitatea și să restaurăm infrastructura verde.

Obiectivul nostru este întărirea coeziunii sociale, economice și teritoriale.

Vom sprijini stimularea creșterii gradului de ocupare a forței de muncă și a creării locurilor de muncă de calitate.

Trebuie să încurajăm mobilitatea geografică și ocupațională a forței de muncă și adaptarea la mediul economic în permanentă schimbare. În acest sens este necesară asigurarea unui sistem de învățământ și educație la nivel înalt.

Trebuie să încurajăm egalitatea în șanse între sexe și nediscriminarea sexelor.

Vom întări incluziunea socială și lupta împotriva sărăciei.

Succesul Transilvaniei ca regiune europeană este asigurat cu condiția armonizării Planului nostru de dezvoltare Transilvania 2020 cu prioritățile Uniunii Europene și integrarea acestora în strategia națională de dezvoltare a României.

Sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii

Din pricina crizei economice îndelungate Uniunea Democrată Maghiară din România pune accent mărit pe revigorarea economiei, creșterea numărului locurilor de muncă și îmbunătățirea competitivității întreprinderilor. Un mijloc important în acest sens este sprijinul acordat întreprinderilor mici și mijlocii, deoarece acest sector reprezintă 99,7% a întreprinderilor în funcțiune, asigură locuri de muncă pentru 65-67% a angajaților din sectorul competițional și produce 65% din produsul intern brut (PIB).

Întreprinderile mici și mijlocii reprezintă coloana vertebrală a economiei din Transilvania. În anii următori, majoritatea noilor locuri de muncă se vor crea nu de către marile întreprinderi multinaționale, ci de către sectorul IMM.

În strategia sa, UDMR a stabilit ca obiective constituirea unui mediu de afaceri încurajator, debirocratizarea și simplificarea legislației, accelerarea transferului resurselor financiare, extinderea resurselor accesibile întreprinderilor mici și mijlocii și constituirea unui sistem care să asigure accesul acestora la resurse complementare.

Insistăm asupra creșterii semnificative a sumelor alocate de la buget pentru sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii. Este necesară totodată înlesnirea accesului la finanțare, creșterea transparenței. Finanțările de la buget trebuie să sprijine creșterea competitivității economice și a productivității industriale.

Sprijinim finanțarea accentuată a Programului Mihail Kogălniceanu destinat sprijinului întreprinderilor mici și mijlocii prin extinderea accesului lor la creditare și a altor mijloace menite să sprijine sectorul IMM. Este importantă accelerarea perioadei de evaluare a creditelor bancare și a creșterii perioadei de creditare de la un an la doi ani.

Este important ca finanțările de la buget să nu meargă în domeniile care sunt vizate și de către finanțări nerambursabile din partea Uniunii Europene.

Este extrem de importantă finanțarea adecvată a priorităților stabilite în Planul de dezvoltare Transilvania 2020, elaborat de către Uniune, din fonduri ale Uniunii Europene.

Obiectivele noastre sunt înlesnirea accesului întreprinderilor mici și mijlocii la fonduri UE și eficientizarea mecanismelor de cofinanțare necesare accesării finanțărilor nerambursabile, inclusiv a operării Fondului Național de Garantare.

Trebuie să sprijinim accesul întreprinderilor mici și mijlocii la piața internă a Uniunii Europene și activitatea acestora în domeniul comerțului internațional. UDMR insistă asupra reducerii birocrăției, simplificarea sistemului de impozite și taxe locale. Este necesară simplificarea procedurilor de autorizare necesare funcționării IMM-urilor prin reducerea numărului autorizațiilor necesare și prin comasarea lor. Ca o condiție a creării mediului avantajos întreprinderilor mici și mijlocii, UDMR insistă asupra introducerii cât mai rapide și complete a instrumentelor de e-guvernare și e-administrație.

Inițiem dezvoltarea întreprinderilor rurale prin intermediul unui program de microcredite combinate. Esența acestui program constă în faptul că solicitantul, în măsura în care va asigura o contribuție proprie de 10% va beneficia și de o finanțare nerambursabilă în paralel cu creditul cu dobândă mai avantajoasă.

Insistăm asupra eligibilității costurilor aferente contabilizării, fiscalității, consultanței de evaluare a riscurilor și a consultanței vizavi de procedurile de achiziții publice în cadrul finanțărilor nerambursabile incluse în programele operative.

UDMR insistă asupra aplicării în România a „Testului IMM” după model european prin introducerea obligatorie a studiului de impact asupra sectorului IMM aferent oricărei măsuri legislative cu caracter economic, fiscal sau bugetar. Un rezultat negativ al „Testului IMM” înseamnă majorarea poverii administrative, birocratice asupra întreprinderilor mici și mijlocii, acesta trebuind să atragă după sine, în mod obligatoriu, revizuirea proiectului de act normativ.

Agricultură, silvicultură, dezvoltare rurală

Pentru asigurarea un trai decent pentru cei care trăiesc în mediu rural este nevoie de elaborarea unei strategii agrare pe baze științifice, fiabile și independente de tendințele din mediul politic. Obiectivul acestei strategii este transparența și profitabilitatea activităților gospodărești, respectiv creșterea forței localităților din mediul rural de a-și păstra locuitorii.

Prin urmare considerăm că este necesară:

- a) integrarea treptată a agriculturii într-un program complex de dezvoltare rurală în cadrul căruia producția să fie completată de îndeplinirea unor sarcini de protecție a mediului, de protecție a valorilor ecologice ale peisajului în așa fel încât aceste noi sarcini să genereze și un anumit venit;
- b) elaborarea, pe baza prevederilor Politicii Agricole Comune a Uniunii Europene a unui sistem diferențiat de finanțări aplicabil în România, acordându-se prioritate gospodarilor, întreprinzătorilor, întreprinderilor de familie, tinerilor cu vârsta sub 35 de ani;
- c) elaborarea și introducerea unui sistem de finanțare în agricultură mai simplu, mai transparent, mai echitabil și publicat în timp util, pentru facilitarea procesului de aplicare în așa fel încât să se asigure accesul la informație, consultare și opinie a organizațiilor neguvernamentale și a composesoratelor;
- d) constituirea unor rețele locale de consiliere agrară din resurse ale autorităților locale și din resurse UE;
- e) aplicarea unor limitări și reguli de împrumut aplicate cu succes în unele state membre ale UE; Elaborarea unei noi legi de utilizare a pământului, care să prevadă domiciliul local obligatoriu, conducerea unei gospodării, exercitarea activității în agricultură, educație în domeniu și luarea în considerare a intereselor locale;
- f) garantarea dreptului la proprietate, protecția unității domeniului, elaborarea condițiilor pentru comasare, schimb de teren, achiziție de teren, chiria terenurilor agrare și constituirea unei structuri raționale a domeniului;
- g) constituirea, pentru minimalizarea riscurilor naturale ale producției agrare, a unui sistem de atenuare a daunelor cauzate de calamități naturale și asigurarea anuală a resurselor necesare în acest sens prin constituirea unui fond pentru calamități naturale;
- h) reforma registrului cadastral indispensabilă pentru vânzarea-cumpărarea terenurilor, pentru înregistrarea lor conform unor parametri de calitate, pentru stabilirea prețului de piață a terenurilor, pentru finanțarea direcționată a producției agrare;
- i) inițierea construirii unui sistem de siguranță a alimentelor de la terenul arabil la consumator;
- j) dezvoltarea infrastructurii agricole rurale cu accent pe interesele comunităților locale;
- k) împădurirea terenurilor arabile degradate, reînnoirea ariilor de tăiere pentru înlăturarea eroziunilor avansate ale solului respectiv elaborarea unui sistem de finanțări destinat echipării terenurilor împădurite cu deschideri, arbori de protecție anti-vânt, arii de protecție împotriva incendiilor, locuri de alimentare cu apă și drumuri forestiere;

- l) operaționalizarea tuturor anunțurilor Planului Național de Dezvoltare Rurală 2007, inclusiv cele legate de Natura 2000 și pensionarea timpurie în agricultură;
- m) motivarea constituirii unor cooperative, asociații de producție și comercializare în sectoarele legume, fructe, lapte și carne, cu resurse financiare ale autorităților locale și bugetare;

Evaluarea indicatorilor caracterului rural atât conform standardelor naționale, cât și conform celor europene arată faptul că o parte semnificativă a teritoriului țării și marea majoritate a societății din România primește calificativul rural. Conform celor mai recente statistici, 87,1% a teritoriului României are caracter rural, iar 45,1% a populației țării trăiește în mediul rural.

Obiectivul politicii de dezvoltare rurală a UDMR este îmbunătățirea calității vieții populației din regiuni rurale, păstrarea mediului, a peisajului natural și cultural, asigurarea dezvoltării sustenabile a regiunilor rurale conform caracteristicilor fiecărei regiuni și conform Chartei Europene a Regiunilor Rurale.

În acest sens este necesar:

- a) să insistăm asupra dezvoltării infrastructurii rurale în așa fel încât condițiile de viață și șansele oamenilor de la sat să se apropie de condițiile și șansele celor de la oraș;
- b) susținerea, din punct de vedere a creșterii atractivității mediului rural pentru proprii locuitori, pentru gospodari și gospodăriile de familie, pentru cei care sunt întreprinzători și produc înainte de toate legume, fructe, carne și lapte pentru piață;
- c) modificarea sistemului de clasificare a localităților din regiunile montane conform situațiilor reale;
- d) susținerea comasării în localitățile (în special în Secuime) unde parcelele lungi și înguste îngreunează o gospodărire rațională a pământurilor;
- e) sprijinul generării noilor surse de venit în agricultură și silvicultură (energie verde, biomasă, energie), elaborarea, în concordanță cu Politica Agricolă Comună, a legislației care să reglementeze finanțarea în acest domeniu;
- f) modificarea Codului Fiscal și a Legii de administrare a pășunilor în așa fel încât composesoratele să facă față așteptărilor sociale din statutul lor;

Agricultura din România se bazează pe un sistem special al gospodăriilor de familie. **O valoare primordială a conceptului nostru de dezvoltare rurală este modelul gospodăriilor de familie, iar obiectivul primordial este dezvoltarea acestora.** Așadar este nevoie de elaborarea unei strategii specifice integrate în sistemele agriculturii și dezvoltării rurale europene. Pentru îmbunătățirea competitivității sectorului agrar și silvic este nevoie de elaborarea legii gospodăriilor familiale și de constituirea unui sistem de finanțare a gospodăriilor familiale în conformitate cu prevederile UE în domeniu.

În acest sens sectorul creșterii animalelor are nevoie de finanțare sporită, iar producția furajeră de asemenea. Eficiența dezvoltării sectorului va crește prin constituirea unei rețele de comercializare de tip cooperativist care să reprezinte la nivelul economiei de piață interesele gospodăriilor. Este totodată nevoie de încurajarea construcției spațiilor de înmagazinare utilizând fonduri europene și resurse ale autorităților locale.

Cu toate că marile întreprinderi europene din industria alimentară se află în fruntea tendințelor din domeniu, introducerea noilor produse și proceduri poate contribui semnificativ la creșterea performanței gospodăriilor și întreprinderilor de procesare mai mici. În gospodăriile rurale există posibilități reale pentru crearea și comercializarea unor produse noi, pentru păstrarea mai multor valori în regiuni rurale prin programe de calitate, dar pentru aceasta este

nevoie de sprijin profesional, tehnologic și financiar adecvat pentru gospodarii care produc în primul rând alimente bio.

În acest sens sprijinim cu tărie în micro-regiuni constituirea unor unități de procesare a cărnii, laptelui, fructelor de pădure în vederea comercializării pe piață a unor produse caracteristice micro-regiunilor în cauză.

3. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII

În urma crizei economice, cantitatea investițiilor bugetare alocate dezvoltării infrastructurii a scăzut, acest fapt dezavantajând în special finanțarea dezvoltării infrastructurii rurale.

În pofida acestora, investițiile bugetare trebuie continuate și este necesară elaborarea unor noi strategii pentru eliminarea lipsurilor infrastructurale.

Sarcina diferitelor investiții infrastructurale este împărțită de instituțiile autorităților locale și de cele guvernamentale. Este important ca diferitele niveluri guvernamentale să elaboreze o strategie unitară la nivel local – (localitate, micro-regiune, zonă metropolitană), regional și național.

Pentru Uniunea Democrată Maghiară din România îmbunătățirea infrastructurii circulației este o prioritate. Pe lângă drumurile naționale și județene este importantă construirea unor coridoare de circulație, a unor autostrăzi și căi ferate. Pentru noi, finalizarea autostrăzii Oradea–Cluj–Tg. Mureș–Brașov, a autostrăzii din Sudul Transilvaniei Nădlac–Arad–Brașov–București și dezvoltarea drumurilor ce leagă Satu Mare de Oradea și Arad de Timișoara în drumuri expres, respectiv construirea unor noi puncte de trecere a frontierei au prioritate. Un obiectiv accentuat al UDMR este construirea autostrăzii Tg. Mureș - Iași, trecând prin Secuime, racordând astfel acest teritoriu, cu semnificație majoră pentru noi, la coridoarele internaționale de transport. Este importantă, totodată, construirea infrastructurii de drumuri și a centurii de ocolire a orașelor mici și mijlocii.

Modernizarea Căilor Ferate Române este de importanță majoră, în special pe ruta Brașov–Deda–Tg Mureș, este, de asemenea, importantă construirea unor centre logistice și elaborarea sistemului de transport feroviar de marfă pe această rută.

Este importantă eficientizarea aeroporturilor de pe teritoriul Transilvaniei. Sprijinim construirea unui aeroport lângă orașul Brașov, facilitând astfel racordarea Secuimii la rețelele de transport internaționale.

Construirea infrastructurii rurale este o prioritate pentru UDMR, cu accent pe investițiile în domeniul infrastructurii comunale, a sistemelor de apă potabilă, apă menajeră, a sistemelor moderne de epurare a apei menajere și pe introducerea furnizării în sistem modern a energiei electrice.

Sprijinim introducerea tehnologiilor eficiente și ecologice, respectiv exploatarea resurselor de energie verde și regenerabilă.

Siguranța distribuirii energiei electrice este o condiție importantă a funcționalității economiei și a modului de viață a cetățenilor țării. Ca putere legislativă și parțial ca proprietar, statul trebuie să asigure, prin mijloace de piață, siguranța furnizării energiei electrice, validarea intereselor de termen lung, respectiv protecția mediului natural.

UDMR sprijină continuarea investițiilor în domeniul izolării termice a locuințelor, respectiv în domeniul construirii sau reabilitării centrelor sportive și culturale în localități rurale.

Un obiectiv în domeniul modernizării este asigurarea serviciilor de internet în localitățile din Transilvania, crearea condițiilor pentru racordarea lor la rețeaua world wide web, constituirea

rețelelor de internet în bandă largă în întreaga țară, toate acestea facilitând dezvoltarea economică și socială a țării.

4. SĂNĂTATE

Dreptul la sănătate este un drept individual și colectiv primordial. Obiectivul Uniunii Democrate Maghiare din România este creșterea numărului de ani trăiți de un individ în sănătate, asigurarea posibilității de vindecare și îmbunătățirea calității vieții pentru toți bolnavii.

Sănătatea este o valoare socială și economică, păstrarea și cultivarea ei fiind indispensabilă pentru asigurarea dezvoltării economice inovative și sustenabile. Valorile noastre primordiale în domeniul politicii sănătății sunt ***dreptatea, echitatea, sustenabilitatea și eficiența***.

Dezvoltarea, prin utilizarea rezultatelor pozitive ale descentralizării rețelei spitalelor, a spitalelor transferate în administrația autorităților locale este o prioritate din punct de vedere a furnizării serviciilor către cetățeni.

Pe lângă respectarea și consolidarea prin control și inspecție a sistemului legislativ, Uniunea sprijină implementarea principiului neutralității sectoriale în domeniul finanțării instituțiilor publice și private.

Insistăm asupra cooptării unor resurse alternative care să asigure îngrijirea mai eficientă a pacienților în domeniile în care sectorul de stat nu este prezent sau este prezent doar într-o mică măsură (îngrijirea pacienților în vârstă, îngrijirea pacienților la domiciliu, îngrijire paleativă).

Sprijinim elaborarea mecanismelor de compensare în Uniunea Europeană în așa fel încât problema resurselor umane în sănătate să fie tratată ca prioritate și să se elaboreze reglementări la nivelul celor din Uniunea Europeană.

Obiectivul nostru este constituirea unui sistem de îngrijire a bolnavilor echitabil, uman, european, din acest motiv insistăm asupra continuării și finalizării reformei în sănătate.

Considerăm că este importantă:

- a) creșterea graduală a resurselor bugetare alocate sănătății, în așa fel încât în 2016 să se atingă cota de 6% din PIB alocată în sistem;
- b) desființarea sistemului de conducere bipolar în sănătate: condiția implementării unei politici coordonate și eficiente în sănătate este funcționarea sistemului conform unei strategii unitare;
- c) operarea unui sistem informatic în sănătate eficient, adaptat normelor europene, introducerea cât mai rapidă a cardului de asigurare medicală;
- d) continuarea marilor investiții infrastructurale finanțate în perioada 2010-2012 având în vedere expunerea mărită a județelor-frontieră după intrarea în vigoare a directivei unionale privind furnizarea transfrontalieră a serviciilor în sănătate (octombrie 2013);
- e) elaborarea principiilor sistemelor controlate de îngrijire a bolnavilor la nivelul regiunilor de dezvoltare, cu luarea în considerare a competențelor profesionale și a infrastructurii disponibile;
- f) continuarea armonizării legislației, constituirii unui sistem de îngrijire eficient, introducerea unor noi forme de funcționare (operarea spitalelor de către fundații, de exemplu) cu adoptarea unei legi moderne a sănătății publice;
- g) reorganizarea programelor naționale în sănătate: este nevoie de dezvoltarea programelor naționale de prevenție, iar cele destinate vindecării, în cazul asiguraților, trebuie transferate în cercul serviciilor garantate;

- h) administrarea și utilizarea fondului de asigurare în sănătate în mod transparent și direcționat, exclusiv în favoarea pacientului asigurat;
- i) continuarea modelului sistemului bugetar multianual introdus în sănătate în anul 2011, pentru calculabilitatea și programarea mai eficientă a sistemului;
- j) consolidarea instituției medicului de familie prin alocarea unor resurse mai mari (12% a cheltuielilor totale în domeniul sănătății pe termen mediu) și prin reevaluarea rolului medicului de familie, extinderea competențelor sale;
- k) dezvoltarea serviciilor ambulatorii, respectiv a formelor de îngrijire zilnice sau de o zi în loc de internările spitalicești pe termen lung mult mai costisitoare;
- l) elaborarea unui sistem alternativ de remunerare a angajaților în sănătate pentru o mai bună motivare a lor și pentru reducerea migrației personalului medical spre Vest, pentru asigurarea unui prestigiu adecvat al medicilor și personalului medical cu dedicație pentru profesia lor;
- m) modificarea legislației privind evenimentele de malpraxis pentru o funcționare mai eficientă și pentru plata mai rapidă și proporțională a compensațiilor, asigurarea unui sistem de asigurare pentru malpraxis cu acumulare de capital care să faciliteze finanțarea unor proiecte de prevenție în domeniu;
- n) asigurarea utilizării limbii materne în sănătate în spiritul legii nr. 46/2003.

5. BUNĂSTARE ȘI SECURITATE SOCIALĂ

Protecția socială este o componentă de bază a modelului social european bazat economia socială de piață. Un principiu general acceptat în Uniunea Europeană este prezența permanentă a politicilor sociale deopotrivă în perioadele de creștere economică, dar și în cele de recesiune sau criză.

Criza economico-financiară creează dificultăți majore pentru întreaga populație, iar distribuirea acestora ar trebui să fie echitabilă, bazată pe principiul proporționalității. Greutățile nu trebuie suportate exclusiv de către categoriile sociale cu venituri mici.

În anii trecuți, s-a realizat introducerea unui număr mare de reforme sociale. Astfel de măsuri sunt sistemul public de pensii, asigurările private și facultative în domeniul pensiilor, serviciile sociale, ajutoarele pentru creșterea copilului, alocațiile pentru familii, protecția socială a persoanelor cu dizabilități, integrarea socială a șomerilor, protecția socială a persoanelor vârstnice, construirea unor locuințe pentru tineret, etc. Inițiem și sprijinim în continuare orice măsură menită să soluționeze probleme sociale reale.

În vederea asigurării unei vieți umane demne trebuie să acordăm o atenție sporită acelor grupuri sociale care, din diverse motive, nu-și pot trăi viața în parametrii calitativi general acceptați în societate. Discriminarea socială, sărăcia, lipsa de protecție socială sunt factori care influențează în mod negativ viața de zi cu zi, generând probleme sociale. Prin urmare **principalul nostru obiectiv este reducerea sărăciei și eliminarea excluziunii sociale.**

Asumarea rolului de sprijin al comunității este importantă, acesta implicând consilierea, informarea, integrarea socială a păturilor sociale vulnerabile, respectiv accesul acestora la serviciile sociale oferite de către stat și organizații neguvernamentale.

Politică socială

Cea mai importantă problemă este îmbunătățirea standardelor de viață ale vârstnicilor. Măsurile de austeritate introduse din pricina crizei economice, înghețarea pensiilor, dar și

cheltuielile comune crescute, creșterea continuă a prețurilor (în special la alimentele de bază și la medicamente) înseamnă pentru mulți pensionari pierderea demnității.

Așadar insistăm asupra următoarelor:

- a) deblocarea pensiilor, creșterea valorii pensiilor și păstrarea puterii lor de cumpărare;
- b) elaborarea și implementarea unui program de corecție a pensiilor pe perioada 2012-2016 pentru reducerea disproporționalităților generale și tipice între diferite grupuri de pensionari;
- c) eliminarea inechităților din Legea pensiilor; garantarea posibilității nelimitate de a acumula pensii și salarii bugetare. Limitările actuale sunt umilitoare față de cei care au muncit atât pentru pensie, cât și pentru salariul lor, dar sunt și profund anti-constituționale: dreptul la pensie este un drept de proprietate pe care statul nu îl poate leza;
- d) reexaminarea impozitării pensiilor în sensul ca obligativitatea plății impozitelor să se refere doar la pensiile speciale;
- e) îmbunătățirea condițiilor dreptului la alocația pentru văduve;
- f) îmbunătățirea activității caselor județene de pensii;
- g) contracararea abuzurilor și problemelor în domeniul călătoriei compensate a pensionarilor;
- h) îmbunătățirea condițiilor de vacanță de odihnă și îngrijire medicală a pensionarilor;

Cei cu dizabilități au aceleași drepturi ca restul cetățenilor. ***Îmbunătățirea calității vieții persoanelor cu dizabilități și integrarea lor socială este printre cele mai importante obiective ale UDMR.*** Pentru asigurarea egalității în șanse a persoanelor cu dizabilități este recomandată elaborarea unor programe de reabilitare la nivel național și la nivelul autorităților locale. ***Luptăm pentru eliminarea oricăror forme de discriminare a celor cu dizabilități. Sprijinim orice inițiativă, program, resursă destinată persoanelor cu dizabilități.***

Accesul deplin al celor cu dizabilități la produse și servicii este încă o problemă nesoluționată. În acest context urmărim accentuat facilitarea participării celor cu dizabilități la formele vieții sociale. Înlăturarea obstacolelor înseamnă crearea unor condiții pentru cei cu dizabilități care să contracareze lipsurile suferite datorită dizabilității lor. Respectarea drepturilor celor cu dizabilități trebuie controlată la modul cel mai concret și eficient. Vom analiza permanent legislația existentă și vom face recomandări pentru modificarea lor conform necesităților.

Inițiem:

- a) asigurarea locurilor gratuite în sistemul învățământului public superior pentru persoane cu dizabilități;
- b) asigurarea – în funcție de necesități – pentru studenți a gratuității totale în învățământul public și privat;

Pentru integrarea socială a locuitorilor localităților defavorizate și pentru reducerea inegalității în șanse din cauza dezavantajelor teritoriale insistăm asupra implementării rapide a programelor de creare a locurilor de muncă în aceste regiuni, în primul rând prin calificarea resurselor umane și prin constituirea unor parteneriate locale.

Organizațiile nonprofit și bisericele asigură o parte semnificativă a serviciilor sociale. Aceste entități realizează îngrijirea bătrânilor în cămine pentru vârstnici și în sisteme de îngrijire a pacienților/vârstnicilor la domiciliu, facilitează îngrijirea, angajarea, protecția persoanelor cu dizabilități, luptă pentru drepturile copilului și pentru asigurarea unei vieți demne, și operează multe alte programe sociale. Dorim să sprijinim instituțiile similare, să finanțăm activitatea lor și să le creăm condiții favorabile.

Luptăm continuu pentru reducerea gradului de sărăcie. Încurajăm membrii comunității noastre să exploateze posibilitățile studiului continuu atât în sistemul de învățământ preuniversitar și universitar cât și în sistemul de educație continuă al adulților. Educația, nivelul profesional cresc șansele angajării și reduc gradul de sărăcie. Obiectivul nostru este asigurarea accesului la un sistem educațional cât mai bine adaptat la condițiile de pe piața forțelor de muncă pentru membrii comunității noastre.

Pentru facilitarea ocupării forței de muncă și reducerea nivelului șomajului ***insistăm asupra dezvoltării diferitelor programe de creare a locurilor de muncă***, prin finanțare și asigurarea unor condiții favorabile. Acordăm atenție sporită integrării pe piața forțelor de muncă a tinerilor, a persoanelor cu dizabilități și a celor cu vârsta peste 45 de ani. Insistăm asupra operării economiei sociale menită să faciliteze integrarea socială și angajarea persoanelor defavorizate. În urma efectului factorilor demografici nefavorabili și a șomajului structural, educația adulților, problema educației pe întreaga perioadă a vieții este din ce în ce mai importantă. Sprijinim extinderea și consolidarea rețelei de educație pentru adulți în limba maghiară în special în domeniul învățământului mediu sanitar și de profil informatic. Sprijinim pregătirea la locul de muncă și perfecționarea reglementărilor în acest domeniu. Pentru ocuparea forței de muncă este necesară elaborarea unor soluții mai bune în organizarea muncii și de angajare mai flexibile – cum ar fi munca de la distanță.

Aceasta este o formă a organizării și/sau efectuării muncii care utilizează tehnica informației în cadrul relației de muncă, în așa fel încât munca concretă este efectuată în altă locație decât sediul angajatorului.

Pentru facilitarea angajărilor cu program de muncă parțial este necesară modificarea Legii nr. 76/2002 privind stimularea ocupării forței de muncă și sistemul asigurărilor pentru șomaj în așa fel încât să fie posibil sprijinul mărit al angajatorilor care angajează forță de muncă a cărui interes este prestarea muncii cu program de muncă parțial.

Sprijinim și facilităm dialogul între angajați și angajatori referitor la creșterea productivității muncii și la îmbunătățirea condițiilor de muncă.

Consolidarea sferei economice, încurajarea întreprinderilor, supraviețuirea și dezvoltarea acestora sunt elemente importante ale asigurării unui nivel de trai cât mai ridicat.

Insistăm asupra utilizării mai eficiente a fondurilor europene pentru facilitarea integrării sociale.

Acordăm atenție sporită protecției sănătății și siguranței la locul de muncă. Nu este suficientă simpla preluare a reglementărilor UE în domeniul protecției muncii, acestea trebuie implementate și funcționarea lor trebuie controlată, lucruri care încă presupun eforturi însemnate.

Este importantă armonizarea continuu a reglementărilor în domeniul sistemului serviciilor sociale conform dinamicii necesităților sociale. Serviciile sociale sunt destinate asigurării bunăstării publice în reprezentanța unui sistem echitabil.

Protecția drepturilor copilului

Protecția drepturilor copilului înseamnă garantarea drepturilor omului pentru copii. Statul trebuie să garanteze drepturile primordiale, adică dreptul la dezvoltare sănătoasă (la educație,

servicii medicale, servicii sociale) dreptul la protecție împotriva violenței, la tratament egal, la participare etc.

În acest sens, în cadrul reformei justiției **Uniunea Democrată Maghiară din România insistă asupra constituirii unui sistem juridic favorabil garantării drepturilor copilului în România**. Pentru implementarea intereselor primordiale ale copilului și a principiului procedurilor rapide în procesele legate de minori este nevoie de constituirea, pe plan național, a **Tribunalelor pentru Minori și Familie**, respectiv inițierea de programe de training pentru judecători. Totodată, este necesară modificarea procedurilor în vederea stabilirii unei atmosfere potrivite minorilor astfel încât procedurile civile sau penale la care participă minori să nu influențeze negativ dezvoltarea lor.

Responsabili pentru educația copilului sunt în primul rând părinții, prin urmare protecția drepturilor copilului este inseparabilă de protecția familiei. Dacă părinții, din fie ce motiv, nu sunt în stare să își îndeplinească într-un mod adecvat sarcinile de a-și educa și îngriji copilul, în baza principiului subsidiarității, comunitatea și statul trebuie să intervină și să ofere ajutor. În acest sens, autorităților locale și județene le revine sarcina de a identifica familiile care din cauza diferitelor motive se luptă cu pericolul excluziunii sociale și să ofere servicii adecvate acestora.

Pentru eficientizarea intervențiilor sociale este necesară continuarea reformei sistemului de servicii sociale. În acest sens, pentru creșterea calității și a eficienței în costuri a serviciilor sociale, **UDMR sprijină desființarea situației de monopol a furnizorilor publici de servicii sociale**. Organizațiile civice și bisericile joacă în mod tradițional un rol important în sistemul de servicii sociale din Transilvania. Considerăm importantă consolidarea continuă a acestora prin constituirea unui sistem bugetar de finanțare echitabil, transparent, centrat pe rezultate și controlat.

Este necesară trecerea de la un sistem de sprijin social bazat pe alocații la un sistem de sprijin social bazat pe servicii.

Desființarea excluziunii sociale și a sărăciei în rândul copiilor este posibilă doar prin intervenții armonizate, bazate pe principiul dezvoltării, flexibile și teritoriale. În acest sens, Uniunea insistă asupra elaborării și implementării unor strategii teritoriale de integrare socială și dezvoltare, utilizând toate resursele disponibile ca stat membru a Uniunii Europene (vezi Planul de dezvoltare Transilvania 2020).

Statul garantează dreptul la învățământ, însă exercițiul acestui drept este des obstructat de către factori legați de excluderea socială: lipsa condițiilor materiale, izolare teritorială, încadrarea copiilor în muncă etc. Desființarea acestor factori este indispensabilă pentru înscrierea tuturor copiilor de vârstă școlară în școli și pentru absolvirea școlilor de către aceștia. În acest sens, sprijinim **constituirea unor centre comunitare**, deoarece acest tip de serviciu joacă un rol cheie în domeniul activităților de protecție a copilului și familiei și în domeniul activităților de tineret.

Punem accent și pe **învățământul preșcolar**, pe alcătuirea unor rețele de creșe și grădinițe, pentru că este necesară constituirea unui sistem de calitate, flexibil de servicii educaționale și de îngrijire cu program prelungit a copiilor sub 6 ani cu finanțare din partea autorităților locale.

6. TINERET ȘI SPORT

Reprezentarea intereselor tineretului maghiar din România este un obiectiv prioritar pentru Uniunea Democrată Maghiară din România. Tineretul maghiar din România este factor determinant al viitorului societății noastre, garanția supraviețuirii, înnoirii și continuității

comunității noastre. Rămânerea pe meleagurile natale este o valoare individuală și colectivă, iar generația tânără este formatorul responsabil al destinului comunității noastre.

Uniunea insistă asupra asigurării unor condiții sociale, economice și culturale care să faciliteze realizarea tinerilor pe pământul lor natal. Esența politicii de tineret a UDMR este asigurarea condițiilor prin care tineretul nostru poate participa, la nivelul semnificației sale sociale, la viața socială, politică, economică și culturală a comunității noastre.

UDMR se angajează să sprijine toate inițiativele și recomandările organizațiilor de tineret menite să asigure rămânerea tineretului maghiar din România pe pământul natal și să crească calitatea vieții și șansele în viață ale acestuia.

Sarcini legate de problemele generale de tineret:

- extinderea și generalizarea alocățiilor sociale și a reducerilor destinate studenților și elevilor pentru fiecare tânăr elev sau student, indiferent de caracterul formei de învățământ urmate;
- extinderea reducerilor pentru studenți și elevi în transport și asupra transportului cu autobuze la distanță;
- modificarea sistemului de taxe școlare în așa fel încât învățământul superior să fie accesibil și celor cu venituri reduse;
- introducerea creditului pentru studenți;
- sprijinul întreprinderilor și gospodăriilor tineri prin programe de formare și consultanță destinate dezvoltării culturii sectorului întreprinzătorilor;
- asigurarea condițiilor pentru integrarea socială a copiilor și tinerilor defavorizați, din orfelinate sau cămine sociale;
- elaborarea unei cercetări a minorității pentru tineret;
- elaborarea strategiei județene și naționale de tineret pentru perioada 2012-2016 cu cooptarea organizațiilor de tineret locale, județene și naționale;
- includerea tinerilor din cartierele de blocuri ale orașelor în programe comunitare;
- dezvoltarea infrastructurală a taberelor de tineret pentru funcționarea lor pe întreg parcursul anului;
- continuarea trecerii taberelor de tineret închise, nefuncționale în subordinea autorităților locale pentru reînnoirea și operarea lor conform destinației;

Sarcini legate de problemele specifice ale tineretului maghiar din România:

Printre obiectivele noastre primordiale se află asigurarea posibilităților culturale în limba maghiară, accesul la informații în limba maternă, asigurarea ocaziilor pentru auto-organizare și viață de comunitate.

UDMR insistă asupra:

- a) extinderii rețelei de case comunale, centre de informare, birouri de tineret în localitățile cu populație maghiară în szórvány/diasporă;
- b) extinderea relațiilor dintre instituții de învățământ, culturale și bisericești din regiunile cu majoritate maghiară și cele cu populație maghiară din szórvány/diasporă;

UDMR sprijină activitatea organizațiilor de tineret în domeniul existenței comunitare și a răspândirii valorilor democratice. Așadar, sunt prioritare toate programele, inițiativele menite să faciliteze asumarea unui rol în viața publică a tineretului.

UDMR inițiază:

- a) constituirea unor fonduri destinate finanțării organizațiilor și programelor de tineret de către autoritățile locale și județene pe baza prevederilor legii-cadru pentru tineret;
- b) inițiativele actorilor procesului de învățământ pentru auto-organizare, recomandă reglementarea prin lege a organizațiilor studențești, consiliilor studențești, colegiilor profesionale, organizațiilor pedagogice;
- c) extinderea sistemului instituțional guvernamental și civic destinat soluționării problemelor caracteristice ale tineretului;
- d) constituirea unor case comunitare pentru tineret în fiecare centru de județ;
- e) constituirea unor centre de informare și consultanță pentru tineret în fiecare municipiu;
- f) elaborarea unui sistem pentru finanțarea normativă a organizațiilor naționale de tineret;

Sportul ca forță de coeziune a comunității

Mișcarea fizică, sportul stau la baza sănătății mintale și fizice a indivizilor. Obiectivul UDMR este ca sportul să devină parte organică a stilului de viață.

Este important ca toți tinerii talentați să aibă posibilitatea de a se afirma în domeniul sportului. Uniunea Democrată Maghiară din România insistă asupra creării condițiilor socio-economice și locale care să faciliteze posibilități cât mai largi de a practica sporturi.

Considerăm importante următoarele:

- a) dezvoltarea posibilităților de a practica sportul în cadrul și în afara școlii, respectiv constituirea unor sisteme de concursuri la nivel local, regional și național;
- b) predarea sportului de către profesioniști la toate nivelurile instituțiilor de învățământ;
- c) asigurarea unor centre sportive multifuncționale cu cooptarea autorităților locale și a sferei private și utilizarea în masă a acestora;

Pentru îmbunătățirea performanței sportivilor noștri de vârf insistăm asupra următoarelor:

- d) finanțarea bugetară sporită a sporturilor olimpice;
- e) modificarea pozitivă a Legii sponsorizării;
- f) clarificarea dreptului de proprietate a centrelor sportive;
- g) învigorarea relației dintre școli și cluburile sportive.

Încurajarea mișcării

Ca parte a culturii universale, sportul are un rol indispensabil în păstrarea și îmbunătățirea stării de sănătate spirituale și fizice, a puterii de creație, a petrecerii timpului liber într-un mod plăcut și util.

Așadar:

- a) insistăm asupra extinderii finanțărilor din partea autorităților locale asupra organizării evenimentelor sportive locale;
- b) sprijinim organizarea pe grupe de vârstă a evenimentelor sportive naționale;
- c) inițiem introducerea evenimentelor sportive tradiționale școlare în calendarul competițional al Ministerului Educației;
- d) sprijinim încurajarea profesorilor de educație fizică în organizarea unor activități sportive în timpul liber. Inițiem remunerarea separată a educației sportive în afara programului școlar;

7. PROTECȚIA MEDIULUI ȘI A NATURII

Resursele și bogățiile naturale ale Transilvaniei reprezintă niște comori ale căror păstrare și conservare reprezintă o prioritate pentru Uniunea Democrată Maghiară din România. Cu ajutorul unor strategii adecvate, catastrofele ecologice pot fi prevenite și poate fi evitat impactul negativ asupra mediului, survenit de exemplu ca urmare a contaminării aerului, a apelor sau a solului.

Principiile de bază a politicii de mediu a UDMR sunt următoarele:

- dreptul la un mediu sănătos;
- respectarea principiului „poluatorul plătește”;
- asigurarea principiului dezvoltării durabile;
- implementarea politicilor de mediu menite să reducă efectele schimbărilor climatice;
- respectarea principiului prevenirii în cazul investițiilor;
- tratarea protecției mediului ca o politică intersectorială și nu ca un domeniu izolat;
- tratarea criteriilor de mediu ca fiind prioritare în elaborarea politicilor de dezvoltare, deoarece este de datoria noastră morală să asigurăm condiții de trai și pentru generațiile următoare;
- asigurarea unui sistem instituțional modern, bine pus la punct și bine echipat pentru protecția mediului și a naturii, care să integreze atât funcțiile de reglementare, cât și cele de control;
- colaborare continuă și dialog permanent cu organizațiile neguvernamentale de mediu;

Mediul urban

UDMR sprijină introducerea și utilizarea tehnologiilor verzi cu consum redus de energie, precum și exploatarea surselor regenerabile de energie. Utilizarea unor asemenea tehnologii poate duce la mărirea competitivității localităților.

Prin extinderea rețelelor de apă potabilă și de canalizare, precum și prin utilizarea de sisteme de epurare alternative, putem asigura condiții de mediu sănătoase și sustenabile în localități.

Considerăm de o importanță majoră închiderea depozitelor de deșeuri poluatoare și sprijinim înlocuirea acestora cu depozite și stații de reciclare noi, moderne și sigure, conforme cu normele comunitare în vigoare. De asemenea, sprijinim dezvoltarea de sisteme integrate de depozitare a deșeurilor, colectarea selectivă și reciclarea deșeurilor conform standardelor.

Sprijinim amenajarea de spații verzi în cadrul localităților, măsură care pe lângă impactul de mediu pozitiv are un efect benefic și asupra comunităților locale.

Sprijinim continuarea programului Casa Verde.

Sprijinim programul de izolare termică a blocurilor, care contribuie la gospodărirea rațională și modernă a resurselor de energie.

Introducerea mijloacelor de transport alternative în cadrul localităților, precum și crearea infrastructurii aferente necesare, cum ar fi piste de bicicletă, reprezintă o prioritate pentru UDMR. Se impune, totodată, elaborarea unei strategii moderne de transport urban, având ca scop reducerea traficului urban, introducerea mijloacelor de transport alternative, precum și amenajarea unor zone pietonale în vederea reducerii poluării atmosferice.

Protecția naturii

Elaborarea actelor normative care să asigure o protecție și un management mai eficient pentru zonele naturale protejate Natura 2000 reprezintă o prioritate pentru UDMR. Sprijinim, de asemenea, plata fără întârzieri a compensațiilor pentru zonele naturale protejate Natura 2000.

Sprijinim elaborarea Strategiei Naționale de Securitate a Mediului.

Urgentăm valorificarea certificatelor de emisii comercializabile conform prevederilor Protocolului de la Kyoto.

Urgentăm elaborarea strategiilor de mediu pentru prevenirea catastrofelor ecologice, precum și introducerea unor sisteme moderne de prevenire a inundațiilor.

Suntem împotriva cultivării plantelor modificate genetic, precum și împotriva utilizării intensive a chimicalelor în agricultură și a sprijinirii directe sau ascunse a acestora. De asemenea, suntem împotriva introducerii speciilor neautohtone, cu excepția culturilor destinate pentru producerea de biomasă.

Mediul industrial și economic

Sprijinim desființarea urgentă și reabilitarea adecvată a minelor și a iazurilor de decantare dezafectate, a depozitelor de steril inactive, precum și a zonelor industriale degradate, refacerea siturilor contaminate istoric, precum și introducerea unor prevederi mai stricte pentru investițiile noi în domeniul minier și al industriei grele.

8. TURISM

Turismul este sectorul cu cel mai ridicat potențial de creștere și creare de locuri de muncă. Sprijinim exploatarea atractivităților naturale ale țării și în special ale Transilvaniei, valorificarea patrimoniului cultural printr-o strategie adecvată și un concept de dezvoltare bine gândit.

Obiectivul nostru este promovarea europeană a sectorului hotelier deținut de proprietari maghiari din România. Prin dezvoltarea rapidă a infrastructurii transporturilor și prin diferite beneficii la investiții și credite dorim să sprijinim dezvoltările în domeniul turismului a întreprinderilor mici și mijlocii, creșterea competitivității lor. Finanțările bugetare și din resurse unionale ale turismului trebuie valorificate în primul rând în domeniul dezvoltării infrastructurii de bază în turism și în constituirea unor locații spectaculoase. Inițiativele în acest sens ale întreprinderilor mici și mijlocii trebuie sprijinite prin co-finanțarea investițiilor și a creditelor.

Insistăm asupra elaborării sistemului de turism rural prin următoarele mijloace: stabilirea unei rețele de marketing și comercializare, impozitare, creditare și garantare favorabilă, încurajarea formării profesionale în domeniu, simplificarea procesului de autorizare. Turismul oenologic și gastro-turismul sunt părți integrante ale turismului rural. Pentru promovarea acestora recomandăm inițierea unor programe naționale precum: „Calea vinului”, „Calea apelor minerale”, „Calea sării” etc.

Pentru dezvoltarea turismului este importantă extinderea învățământului special în domeniul industriei hoteliere.

Este necesară elaborarea sistemului de finanțare a turismului medical, balnear, de tineret și pentru vârstnici în așa fel încât cecurile de vacanță recent introduse să poată fi utilizate în aceste domenii.

Patrimoniul cultural – patrimoniul construit sătesc (peisajul sătesc tradițional, biserici, conace, case, porți), patrimoniul etnografic și spiritual (port popular, dansuri și tradiții populare) – sunt de o atractivitate aparte.

Trebuie să acordăm atenție accentuată comercializării produselor tradiționale de artă populară și de artizanat, contribuind astfel la supraviețuirea meșteșugurilor populare, la consolidarea comunităților rurale. Programul ”Produs Secuiesc” are prioritate sporită.

9. SOCIETATEA INFORMAȚIONALĂ, SOCIETATEA CUNOAȘTERII

Dezvoltarea rapidă a informaticii și comunicațiilor a schimbat radical cotidianul. Telefoanele celulare și internetul au devenit mijloace indispensabile în sectorul economic și în cel public, dar și în domeniul educației sau al științei. Utilizarea tehnologiilor informatice și de comunicare a devenit parte integrantă a vieții cotidiene. Circulația accelerată a informației, bazele de date globale ușor de accesat, materialele școlare digitalizate constituie baze noi pentru procesele economice, politice și sociale.

Un element important al competitivității și dezvoltării economice și sociale este constituirea societății informaționale: abordarea concentrată asupra inovației și cunoștințelor influențează întreaga politică socio-economică, așadar acumularea continuă a cunoștințelor are o importanță aparte.

Dezvoltarea societății informaționale este un proces complex structurat pe multiple niveluri, având efect asupra multor pături sociale. După cum declară și Strategia Europa 2020, dezvoltarea generală a societății și asigurarea locurilor de muncă în viitor necesită o societate informațională în permanentă dezvoltare.

România a pornit pe calea construirii societății informaționale, iar comunitatea maghiară din România trebuie să constituie parte integrantă a acestui proces. Uniunea Democrată Maghiară din România sprijină orice inițiativă sau strategie care pe lângă societatea românească include și dezvoltarea în acest sens a populației de etnie maghiară.

Pentru comunitatea maghiară din România, realizarea societății informaționale înseamnă deschidere, incluziune și noi posibilități de afirmare.

Construirea societății bazate pe cunoaștere poate avea rezultate pozitive din mai multe puncte de vedere:

1. *În privința comunității maghiare din România* dezvoltarea infrastructurii informatice contribuie la păstrarea identității acestei comunități prin păstrarea tradițiilor, educația în limba maternă, realizarea comunicației on-line în limba maghiară în comunitate.
2. *Pe plan național* obiectivele referitoare la societatea informațională în programul UDMR servesc atât comunitatea maghiară cât și întreaga societate a țării. Diferitele etape ale dezvoltării pot fi gândite și implementate în armonie.

Conținuturile și serviciile specifice regiunilor bilingve contribuie la dezvoltarea relațiilor interetnice.

3. *În privința comunității maghiare globale* tehnologiile informaționale și de comunicații sunt mijloace ale dezvoltării relațiilor dintre comunitățile maghiare oriunde în lume, oferind posibilitatea exprimării unității acestei comunități.
4. *Pe planul Uniunii Europene*, ca stat membru, România are interesul de a urmări și implementa directivele unionale. Obiectivele Strategiei Europa 2020 sunt obligatorii atât pentru România, cât și pentru populația de etnie maghiară din țară, ele stabilind anumite direcții pentru viitor:
 - Creștere inteligentă – constituirea economiei bazate pe cunoștințe și inovație;
 - Creștere sustenabilă – sprijinirea unei economii mai eficiente din punct de vedere al raportului cost-beneficiu, mai ecologice și mai competente;
 - Creștere incluzivă – o rată crescută a ocupării forței de muncă, încurajarea unei economii caracterizate prin coeziune economică, socială și teritorială.

Dezvoltarea mijloacelor societății informaționale are importanță din mai multe puncte de vedere în România:

1. asigură compatibilitatea cu celelalte state membre ale UE în diferite domenii: domeniul economic, juridic, cultural și educațional;
2. introducerea într-un cerc larg a tehnologiilor informaționale și de comunicare (ICT) îmbunătățește calitatea serviciilor publice și reduce cheltuielile administrative.

UDMR trebuie așadar să sprijine toate inițiativele și programele care urmăresc realizarea acestui obiectiv.

Punctele cardinale ale acestei strategii sînt:

1. Economia:

- a) prin dezvoltarea informaticii și a tehnologiilor informaționale obiectivul este creșterea performanței întregii economii;
- b) obiective e-business: *comerț electronic* – simplificarea administrației on-line și integrarea sistemelor IT în procesele de producție;

2. Sănătatea:

- a) sprijinul protecției sănătății și asistenței medicale bazate pe tehnologii informaționale și de comunicare;
- b) informatizarea și digitalizarea sănătății: card de sănătate, introducerea rețelei electronice și a fișei medicale electronice;

3. Educația:

- a) reforma educației publice bazată pe tehnologii informaționale și de comunicare;
- b) echiparea școlilor cu mijloace informatice și internet în bandă largă.

- c) sprijinul educației și culturii în limba maghiară cu tehnologii informaționale și de comunicare: sprijinirea constituirii unor comunități virtuale care să sprijine educația și cultura în limba maternă.

4. Administrația:

- a) informatizarea amplă a serviciilor publice (sănătate, autoritatea fiscală, servicii sociale, administrație publică);
- b) generalizarea semnăturii și administrației electronice: managementul electronic al documentelor în toate instituțiile administrației publice;
- c) asigurarea interoperabilității instituțiilor publice informatizate;
- d) creșterea eficienței relației dintre sfera privată și publică;
- e) creșterea eficienței administrației publice prin introducerea sistemului *Enterprise Architecture* și integrarea sa în programul de guvernare;
- f) dezvoltarea continuă și conștientă a infrastructurii informatice și de comunicare necesare proceselor de administrație publică;
- g) digitalizarea registrelor cadastrale indispensabilă pentru vânzarea-cumpărarea terenurilor și înregistrarea lor conform unor parametri de calitate, pentru stabilirea prețului pieței, pentru sprijinul producției agrare;
 - sprijinul corelării și informatizării autorităților fiscale;
 - îmbunătățirea reformei proceselor administrative, a eficienței și transparenței impunerii taxelor și impozitelor prin mijloace electronice.

5. Cultura:

- a) dezvoltarea și sprijinul diversității culturale și al conținutului creativ;
- b) asigurarea utilizării limbii maghiare în domeniul telefoniei, al informaticii și al comunicațiilor (servicii poștale, pagini de internet oficiale ale instituțiilor publice, serviciile societăților de telefonie) în fiecare localitate din România unde trăiesc comunități etnice maghiare;
- c) acumularea, păstrarea și promovarea patrimoniului cultural și istoric sub formă electronică. Prezentarea valorilor și tradițiilor culturale maghiare în serviciile instituțiilor publice de informare-comunicare și telefonie;
- d) sprijinul modificării legii arhivelor în vederea constituirii unei arhive digitale.

6. Alte domenii:

- a) e-accesibilitate: dezvoltarea structurii informatice și asigurarea accesului la tehnologia informațională și de comunicare a persoanelor cu dizabilități, a vârstnicilor și a persoanelor defavorizate;
- b) sprijinul elaborării unui program care să finanțeze accesul la internet al familiilor defavorizate, al tinerilor defavorizați;
- c) sprijinul suplimentar al proiectului "Economie bazată pe cunoaștere" finanțat de Banca Mondială, proiect cu un rol important în promovarea cunoștințelor digitale;
- d) adoptarea celor 7 principii ale directivei europene "Agenda Digitală";

- e) constituirea concurenței sănătoase în cercul furnizorilor de servicii în comunicații în fiecare localitate din Transilvania;
- f) securitate digitală: modificarea și actualizarea legislației privind siguranța datelor și protecția drepturilor de autor.

La elaborarea programului electoral au colaborat: Antal Árpád, Barna Gergő, Bodor László, Borbély László, Borsos Orsolya, Cseke Attila, Csutak István, Hegedüs Csilla, Kerekes Károly, Király András, Kiss Tamás, Kötő József, Lakatos Péter, Magyar Tivadar, Markó Attila, Márton Árpád, Máté András Levente, Miklósi Ildikó, Moldován József, Székely István, Tonk Gabriella, Winkler Gyula, grupurile parlamentare UDMR, éși Conferința Tineretului Maghiar din România